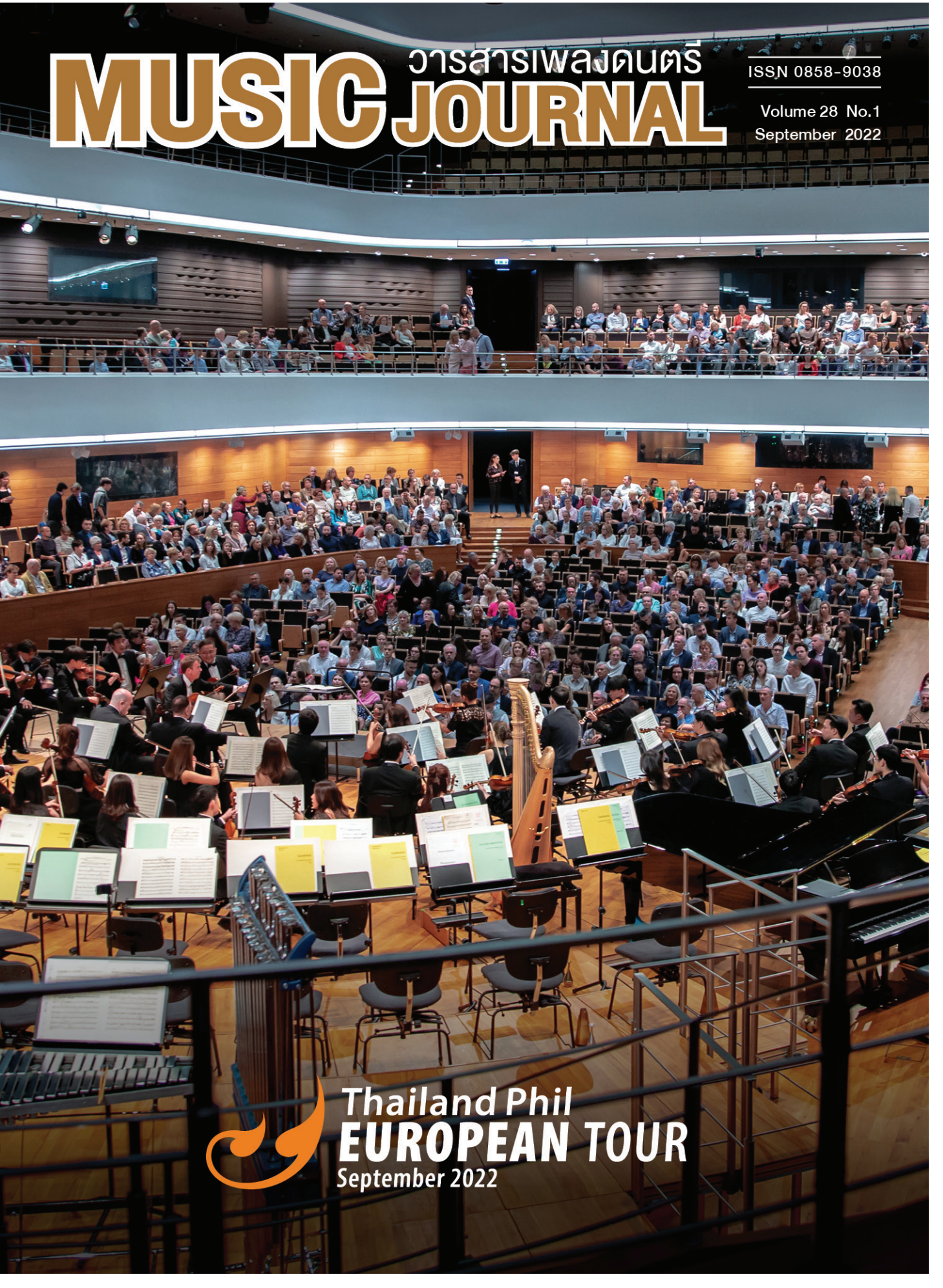
MUSIC JOURNAL วารสารเพลงดนตรี

ISSN 0858-9038
Volume 28 No.1
September 2022

PENINSULA MOMENTS

At The Peninsula Bangkok, world-class hospitality enriched with compelling Thai cultural experiences creates perfect memorable moments.

THE PENINSULA
BANGKOK

HONG KONG • SHANGHAI • BEIJING • TOKYO • NEW YORK • CHICAGO • BEVERLY HILLS • PARIS • BANGKOK • MANILA
Under Development LONDON • ISTANBUL • YANGON • peninsula.com

EDITOR'S TALK

สวัสดีคุณผู้อ่านทุกท่าน เพลงดนตรีเดือนกันยายน นำเสนอเรื่องราวการไปทัวร์คอนเสิร์ตที่ทวีปยุโรปของวง Thailand Phil ในช่วงปลายเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา โดยวง Thailand Phil ถือเป็นวงออร์เคสตราจากประเทศไทยวงแรกที่ได้รับเชิญให้เดินทางไปแสดงที่เทศกาลดนตรี Ljubljana Festival ครั้งที่ ๓๐ ซึ่งการที่วง Thailand Phil ได้รับโอกาสไปเล่นในเทศกาลดนตรี Ljubljana Festival นับว่าเป็นก้าวสำคัญของวงที่ได้แสดงในเทศกาลดนตรีนานาชาติ ในเวทีเดียวกับนักดนตรี วาทยกร และวงออร์เคสตราที่มีชื่อเสียงระดับโลกมากมาย ทั้ง Lang Lang, Daniel Barenboim, Rudolf Buchbinder, Vienna Philharmonic และอื่น ๆ สามารถติดตามประสบการณ์การเดินทางทัวร์ยุโรปของวง Thailand Phil ได้จาก Cover Story

Music Entertainment นำเสนอปรากฏการณ์ “สังคีตสัมพันธ์” โดยวงดนตรีสุนทราภรณ์ เป็นตอนที่ ๒ โดยในตอนนี้ได้วิเคราะห์บทเพลงสังคีตสัมพันธ์ที่น่าสนใจเพิ่มเติมอีก ๔ บทเพลง ได้แก่ ดำเนินทรายคลื่นกระทบฝั่ง ครูสอนรัก และใต้แสงเทียน ในแต่ละเพลงจะมีลิงก์ยูทูบสำหรับฟังดนตรีและมีโน้ตเพลงประกอบการวิเคราะห์บทเพลง

Musicology นำเสนอบทความเกี่ยวกับประเพณีบุญเดือนแปด “วันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา” บ้านพุตะเคียน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาของชาวไทยเชื้อสายมอญอีกประเพณีหนึ่ง ความเป็นมาและขั้นตอนของประเพณีนี้ติดตามได้ด้านใน

Thai and Oriental Music นำเสนอภูมิวิทยาการเพลงเรื่อง ตอนที่ ๔ ซึ่งจะกล่าวถึงลักษณะเฉพาะของเพลงลาในเพลงเรื่อง บทบาทของเพลงลา และรูปแบบและนิยมปฏิบัติการบรรเลงเพลงลาในเพลงเรื่อง ที่เรียกว่า ลงลา ซึ่งมีทั้งหมด ๙ แบบ ติดตามรายละเอียดของรูปแบบต่าง ๆ ได้ในเล่ม

Music Re-Discovery ในเดือนนี้ นำเสนอบทความ มนุษย์/ดนตรี/หนังสือ ตอนที่ ๓ แตรสยาม โดยแตรสยามนั้นเป็นชื่อหนังสือที่จัดพิมพ์สำหรับแจกจ่ายให้แก่ผู้เข้าร่วมงานสัมมนาวิชาการเรื่อง “จากแตรเดี่ยวถึงวงซิมโฟนิคแบนด์” ในโอกาสครบ ๑๓๕ ปี วันประสูติสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต หรือทูนกระหม่อมบริพัตร ณ โรงละครแห่งชาติ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ หนังสือแตรสยาม รวบรวมบทความทางดนตรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวโยงกับทูนกระหม่อมบริพัตร ผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นหนึ่งในบุคคลผู้วางรากฐานให้แก่วงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทย

Guitar Literature นำเสนอเกี่ยวกับบทประพันธ์กีตาร์คลาสสิก Rondeña ในรูปแบบของกีตาร์ฟลาเมนโก จากนักประพันธ์ชาวสเปน Regino Sainz de la Maza ซึ่งเป็นทั้งนักกีตาร์คลาสสิก ศาสตราจารย์ด้านกีตาร์คลาสสิก และคีตกวีชาวสเปน

นอกจากนี้ ในคอลัมน์ Music Business จะมาแนะนำให้ผู้อ่านรู้จักกับ Soft Power ในอุตสาหกรรมดนตรีว่าเป็นอย่างไร คอลัมน์ The Pianist จะพาผู้อ่านไปรู้จักนักเปียโนชาวจีนที่มีชื่อเสียงระดับโลก Lang Lang และคอลัมน์ Music: Did you know? นำเสนอชีวประวัติของ Arnold Schoenberg นักประพันธ์และจิตรกรชาวออสเตรีย เชิญติดตามสาระความรู้ได้ในเล่ม

ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ

MUSIC วารสารเพลงดนตรี JOURNAL

Volume 28 No. 1
September 2022

กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า สำหรับข้อเขียนที่ได้รับการพิจารณา กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม โดยรักษาหลักการและแนวคิดของผู้เขียนแต่ละท่านไว้ ข้อเขียนและบทความที่ตีพิมพ์ ถือเป็นทัศนะส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่ขอรับผิดชอบบทความนั้น

เจ้าของ
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

บรรณาธิการบริหาร
ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ

หัวหน้ากองบรรณาธิการ
ธัญญวรรณ รัตนภพ

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ
Kyle Fyr

ฝ่ายภาพ
คนึงนิจ ทองใบอ่อน

ฝ่ายศิลป์
จรูญ กะการดี
นรเศรษฐ์ รังหอม

พิสูจน์อักษรและรูปเล่ม
ธัญญวรรณ รัตนภพ

เว็บมาสเตอร์
ภรณ์ทิพย์ สายพานทอง

สำนักงาน
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล
(วารสารเพลงดนตรี)
๒๕/๒๕ ถนนพุทธมณฑลสาย ๔
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๒๕-๓๔
ต่อ ๓๒๐๕
โทรสาร ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๓๐
musicmujournal@gmail.com

CREATIVE
CITY OF MUSIC

NAKHON PATHOM

“นครปฐม เมืองดนตรี”

Nakhonpathom Cityofmusic

สารบัญ Contents

Cover Story

04
Thailand Phil's world-class European concert tour
Hannelore Vermeir (ฮันเนโลเร เฟอเมียร์)

Music Entertainment

08
ปรากฏการณ์ "สังคีตสัมพันธ์" โดยวงดนตรีสุนทราภรณ์ (ตอนที่ ๒)
กิตติ ศรีเปารยะ (Kitti Sripaurya)

Musicology

24
ประเพณีบุญเดือนแปด "วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา" บ้านพุตะเคียน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี
พระครูสุทธิสารโสภิต (Prakhru Sutthisarasophit)
ธันยาภรณ์ โพธิกาวิน (Dhanyaporn Phothikawin)

Thai and Oriental Music

28
ภูมิวิทยาการเพลงเรื่อง (ตอนที่ ๙)
เดชน์ คงอิ่ม (Dejn Gong-im)

Music Re-Discovery

44
มนุษย์/ดนตรี/หนังสือ ตอนที่ ๓ แตรสยาม
จิตร์ กาวี (Jit Gavee)

Guitar Literature

50
"Rondeña" วรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกแบบสเปนขนานแท้ โดย Regino Sainz de la Maza (1896-1981)
ชินวัฒน์ เต็มคำขวัญ (Chinnawat Themkumkwun)

Music Business

56
Music and Soft Power
พีรวัส รุจิราลัย (Prerawas Rujiralai)
โนอาห์ กัญญะพงศ์ (Noah Kanyapong)
ไชยศักดิ์ พลอยแสงสาย (Chaiyasak Ploysangsai)
คณุตม์ สุนทรศารทูล (Kanut Soonthornsaratoon)

The Pianist

66
The story behind a man with magic fingers - Lang Lang
Yun Shan Lee (ยุน ชาน ลี)

Music: Did you know?

68
๖ คีตกวี กับผลงานที่มากกว่าดนตรี
Schoenberg: ผู้มองหารายได้จากการวาดภาพ
กฤตยา เชื่อมวราศาสตร์ (Krittaya Chuamwarasart)

Thailand Phil's world-class European concert tour

เรื่อง:
Hannelore Vermeir (ฮันเนโลเร เฟอเมียร์)
Principal clarinetist of the Thailand Philharmonic Orchestra

Beyond the Horizon

The Thailand Philharmonic Orchestra, abbreviated Thailand Phil, under the supervision of the College of Music, Mahidol University, represented Thailand's international and prime significance with a European concert tour dating from the 27th of August until the 2nd of September 2022.

Being invited as the first Thai orchestra at the 70th edition of the Ljubljana Festival, a world-renowned music festival with long-standing reputation, established the Thailand Phil's international recognition and reaffirmed its exquisite musical abilities and ambitions. The Ljubljana Festival is consistently attended by world-class soloists, conductors and orchestras such as Lang Lang, Rudolf Buchbinder, Hélène Grimaud, Daniel Barenboim, Vasily Petrenko, Manfred Honeck, Esa-Pekka Salonen, the Royal Philharmonic Orchestra, the

Pittsburgh Symphony Orchestra and the Vienna Philharmonic, which also performed at this year's 70th edition. The Thailand Philharmonic Orchestra was honored to be part of the Ljubljana Festival programming, performing with top-level violinist Kristóf Baráti under the baton of chief conductor, Alfonso Scarano.

Dr. Narong Prangcharoen, Dean of the College of Music, Mahidol University, stated that a successful concert tour signifies Mahidol University's status as a leader in music education and equally broadens the recognition of Thailand's art and cultural scene and international potential. As highlighted by Khunying Patama Leeswadtrakul, Chairperson of the Thailand Philharmonic Orchestra, the mission of the Thailand Phil is to elevate classical music within Thailand to an international standard, to be identified as a professional orchestra on the world map, and simultaneously strengthen Thailand's cultural society and promote the Nakhon Pathom Province as a City of Music by UNESCO.

Better with music

Music unites, reunites, and transcends cultures. The Thailand Philharmonic Orchestra aims to connect beyond lingual limitations through the power of orchestral music, and to enhance cultural understanding and belonging towards compassionate communities and societies. The success of the European concert tour and praise of the European audience acknowledged not only the orchestra's musical competency but also validated the Thailand Phil's objectives, the cherishment of cultural awareness and the uniqueness of Thai society.

Budapest

The Italian Cultural Institute of Budapest - host for the first concert of the Thailand Phil's European tour - aims to disseminate culture through the organization of cultural events for promoting the circulation of ideas, arts and sciences. The Thailand Philharmonic Orchestra was hailed by the Hungarian audience which concluded a successful and fulfilling initial concert!

St. Stephen's Day, Hungary's most prominent National Holiday and official commemoration of the founding of the state by King Stephen I - celebrated on the 20th of August, had been moved to the 27th; traditionally complemented with fireworks in Hungary's national colors of red, white and green. Bad weather forced this year's event to be postponed, wherefore the Thailand Phil was able to be part of the special occasion!

Ljubljana

From the 21th of June until the 8th of September 2022, the 70th edition of the prestigious and internationally acclaimed Ljubljana Festival took place at different locations around the town. The Ljubljana Festival significantly contributes to the cultural life of Ljubljana with a carefully selected programme covering a wide variety of genres, including ballet, opera and theatrical productions, musicals, chamber and orchestral concerts, masterclasses, and children's and youth workshops. Its main activity is the organization of the international summer festival, which has put the Slovenian capital city on the map of globally important cultural and art venues during the summer months. More than 4,000 artists from more than 40 countries were hosted with events drawing an audience of more than 60,000 people.

The Thailand Philharmonic Orchestra was humbled to be part of the 70th edition of the renowned Ljubljana Festival, and to perform, the Violin Concerto No. 2 in D minor, Op. 22 of the Polish composer Henryk Wieniawski together with Hungarian violin virtuoso, Kristóf Baráti. Under the baton of their chief conductor, Alfonso Scarano, the Thailand Phil was able to support the masterful playing of Baráti, who has performed on world-class music stages and is admired for his flawless technique and breathtaking nuances of musical expression. The concert programme was completed by the composition titled Phenomenon by the Thai composer and Dean of the Mahidol University, College

of Music, Narong Prangcharoen. In the composer's words, the work Phenomenon originated as an attempt to express the feelings experienced by observing mysterious phenomena, such as the northern lights. Two jazz-coloured works by L. Bernstein and G. Gershwin put the cherry on top of the cake, bringing about a standing ovation and exceptionally generous applause by the Slovenian audience!

On the road

The Thailand Philharmonic Orchestra had departed early morning for a long bus ride (912 km) from Ljubljana (Slovenia) to Wrocław (Poland), followed by a free leisure day for tourism and physical regeneration. Therefore the musicians, staff and management of the Thailand Phil received the opportunity to indulge in cultural history, architecture, dining, European weather and foremost, friendship, before heading into the final concert of the European tour 2022.

Wrocław

The National Forum of Music (Narodowe Forum Muzyki), located in the heart of Wrocław and being one of the largest and most modern music venues in Poland, houses the main concert hall with 1800 seats and three additional chamber music halls. Furthermore, it includes a recording studio, conference and office space, a library, rehearsal and dressing rooms, cloak rooms, cafés, and bookstores for music lovers. The postmodern building

was completed in 2015 and designed by APA Kuryłowicz & Associates, selected through an international architectural contest in 2005. The author of the project, the late Stefan Kuryłowicz (one of the most influential Polish architects) held a doctorate in the field of concert hall architecture.

The building rises on today's Wolności Square, the former Royal Forum, and fits into the historic and architectural context of the city centre's diverse styles as "a space for beauty". Wrocław held the title of European Capital of Culture in 2016, hosting significant artistic events, e.g. the European Film Awards and the Theatre Olympics.

The NFM is designed to please the eye and ear. The shape of the building and the finish of the façade resemble a string instrument, while the black walls of the foyer and white stairs refer to a piano keyboard. Every music room was designed with state-of-the-art acoustics and has been acoustically isolated from the rest of the building from external sources of noise and vibrations. Thanks to the highest acoustic standards, no sounds other than music will be heard during concerts at the NFM.

Synopsis

At the National Forum of Music in Wrocław, the Thailand Philharmonic Orchestra finalized a series of three successful concerts with standing ovations once more, completing the European tour 2022 and embarking a promising future for the orchestra. The Thailand Phil would like to express its gratitude to the Dean, sponsors, management, staff, conductor and musicians for the tour happening, and is honored to represent the College of Music, Mahidol University and the musical landscape within Thailand on international proficiency level! The Thailand Philharmonic Orchestra concludes hereby a world-class European concert tour, and continues a prosperous prolongation as an inclusive and cohesive community in Thailand, Nakhon Pathom, the City of Music!

ปรากฏการณ์ “สังคีตสัมพันธ์” โดยวงดนตรีสุนทราภรณ์ (ตอนที่ ๒)

เรื่อง:
กิตติ ศรีเปารยะ (Kitti Sripaurya)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีสมัยนิยม
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทความตอนนี้คัดเลือกเพลงสังคีตสัมพันธ์ที่น่าสนใจอีก ๔ บทเพลง ได้แก่ ดำเนินทราย คลื่นกระทบฝั่ง ครูสอนรัก และใต้แสงเทียน จากการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น โน้ตทางไทยเดิม โน้ตทางไทยสากลที่ผ่านกระบวนการ “สังคีตสัมพันธ์” ลิงก์ยูทูบของเพลงเหล่านั้น รวมถึงงานวิจัยต่าง ๆ นำมาเสนอเปรียบเทียบกันในแต่ละเพลง เพื่อให้เห็นการปรับเปลี่ยนแนวทำนองจากไทยของเดิมมาเป็นไทยสากล ผู้เขียนฯ ทำ music notation โน้ตเพลงไทยของเดิมผ่าน Sibelius music notation program โดยอาศัยข้อมูลสำคัญจาก**ปริญญานิพนธ์ “เพลงสังคีตสัมพันธ์: การวิเคราะห์เพลงไทยสากลที่นำดนตรีไทยมาประยุกต์ใช้โดยวงดนตรีสุนทราภรณ์ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗” เขียนโดย จารุพิมพ์ นภายน แห่ง มศว. ประสานมิตร มีนาคม ๒๕๔๐** ซึ่งต้องขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

๑) ดำเนินทราย (https://www.youtube.com/watch?v=P5lBVArqpd4)

วงดนตรีสุนทราภรณ์สร้างงานสังคีตสัมพันธ์เพลง “ดำเนินทราย” โดยครูเอื้อ สุนทรสนาน ดัดแปลงทำนองจาก “ลาวดำเนินทราย” ซึ่งเป็นเพลงไทยเดิมสำเนียงลาว อัตราจังหวะ ๒ ชั้น ส่วนคำร้องประพันธ์โดย ครู

แก้ว อัจฉริยะกุล ออกแบบเป็นเพลงขับร้องคู่ เนื้อหาลีลารักกระจุ๋มกระจิ๋ม ต้นฉบับขับร้องบันทึกเสียงโดย “เอื้อ สุนทรสนาน” และ “มัณฑนา โมรากุล” ไฟล์เสียงเป็น G major scale เพลงนี้ใช้ลีลาจังหวะ tango ดังปรากฏตามภาพต่อไปนี้

ดำเนินทราย

คำร้อง แก้ว อัจฉริยะกุล ทำนองดัดแปลงจาก "ลาวดำเนินทราย ๒ ชั้น" โดย เอื้อ สุนทรสนาน

37 Am C G C G
เอย (ช)ใจ พี่ หลง ทิ้ง ไม่ ลง แน่ ไม่ ผัน แปร แน่ แท้
42 Em G C G
เอย (ญ)โอ้ ปาก หนอ ปาก นี่ แน่ะ หวาน มาก ไม่ อยาก
46 Em
เลย (ช)แต่ พี่ หวัง เชย ชื่น ใจ (ญ)โอ้
51 G Am Bm Am G C G
ใจ หนอ ใจ อย่า ทิ้ง อย่า ขว้าง อย่า ร้าง ไป (ช)ชื่น ชู้ คู่
55 B7 Em C G
ชื่น ระ - รื่น ฤ - ทัย รัก ด้วย ใจ จึง ได้ ไม่ หัก รัก ม - ลาย (ญ)ขอ
59 Am D7 Em C A7 D7 G C
เพียง รัก เคียง คู่ กัน (ช)ผูก พัน ไม่ ลืม เลย (ญ)พี่ เอ๋ย อย่า มี
64 G D7 Am Bm
กลาย (ญ)แม้ รัก เธอ เลือน เคลื่อน
68 Em C A7 D7 G D7
คลาย จะ กลั้น ใจ ให้ ตาย นะ (ช) ถ้า หาก เธอ
72 G C G D7 G
ตาย พี่ ขอ กลั้น ใจ ตาย ตาม เอย

แปลงบันไดเสียง (key signature) ของโน้ตและเครื่องหมายกำกับจังหวะ (time signature) ของ “ดำเนินทราย” ให้ตรงกับบันไดเสียงโน้ตต้นฉบับไทยเดิม “ลาวดำเนินทราย ๒ ชั้น” (C major และ 2/4) นำมาบันทึกเป็นสกอร์เพื่อเปรียบเทียบกันให้เห็นการปรับเปลี่ยนเสียงและสัดส่วนโน้ตจากต้นฉบับไทยเดิมมาเป็นเพลงสังคีตสัมพันธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับคำร้อง “ดำเนินทราย” ผลแสดงตามภาพต่อไปนี้

ดำเนินทราย

(โน้ตสากลของเดิม - ลาวดำเนินทราย ๒ ชั้น + แนวขับร้องสังคีตสัมพันธ์)

30
ที่ รัก นะ รัก แค่ ไหน
แค่ เพียง หัว ใจ ก็ ยอม ได้
จะ อยู่ กับ ที่ ทั้ง คืน ได้ ไหม
จะ อยู่ ก็ ได้ เป็น
37
ไร ขวัญ ใจ เลย
ใจ พี่ หลง ทิ้ง ไม่ ลง
แน่ ไม่ ผัน
แปร แน่ แท้ เลย ใช้ ปาก หนอ
45
ปาก นี่ แนะ หวาน มาก ไม่ อยาก เลย
แต่ พี่ หวัง เชย ชื่น ใจ
ใช้ ใจ หนอ ใจ
53
อย่า ทิ้ง อย่าขว้าง อย่า ร้าง ไป
ชื่น ชู้ ดู่ ชื่น ระ รื่น ฤ ทัย
รัก ด้วย ใจ จึง ได้ ไม่ หัก รัก ม ลาย ขอ
60
เพียง รัก เคียง คู่ กัน ผูก พัน ไม่ ลืม เลย พี่ เอ่ย อย่า มี กลาย

๒) คลื่นกระทบฝั่ง (https://www.youtube.com/watch?v=ony_yZBsJjY)

“คลื่นกระทบฝั่ง” ของดั้งเดิมเป็นเพลงอัตราจังหวะ ๒ ชั้น ครูเอื้อ สุนทรสนาน นำมาปรับทำนองเป็นเพลงไทยสากลสังคีตสัมพันธ์ สร้างคำร้องโดย ครูแก้ว อัจฉริยะกุล ขับร้องบันทึกเสียงครั้งแรกโดย จันทนา โอบายวาทย์ แนวดนตรี (introduction) ขึ้นเพลงนี้ ผู้เรียบเรียงเสียงประสานออกแบบได้น่าสนใจ ใช้ลีลาจังหวะ guaracha สนุกสนานเหมาะแก่การเต้นรำ (ฟังได้จาก YouTube link ด้านบน) ไฟล์เสียงต้นฉบับบันทึกอยู่บน F major scale

คลื่นกระทบฝั่ง

ปรับบันไดเสียงโน้ตเพลงนี้จาก F major เป็น C major และเครื่องหมายกำกับจังหวะให้ตรงกับโน้ตเดิมของไทย เพื่อนำไปบันทึกเป็นสกอร์แสดงให้เห็นการปรับแนวทำนองเดิมเพื่อสร้างงานสังคีตสัมพันธ์ ที่สำคัญต้องไปได้ดีกับเนื้อร้อง ดังปรากฏตามภาพต่อไปนี้

คลื่นกระทบฝั่ง

(โน้ตสากลของเดิม - คลื่นกระทบฝั่ง ๒ ชั้น + แนวขับร้องสังคีตสัมพันธ์)

แนวทางร้องสังคีตสัมพันธ์เพลงนี้ แทบไม่แตกต่างไปจากแนวเดิมของระนาดและฆ้องผสานกัน ของเดิมเพลงนี้นิยมบรรเลงกันอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะวงโยธวาทิตมาตรฐานหรือแตรวงระดับชาวบ้านทั่วไปฟัง และชมได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=jsWvGl-c18E

๓) ครูสอนรัก (https://www.youtube.com/watch?v=pOnOhC2M8aI)

งานสังคีตสัมพันธ์เพลงนี้ประพันธ์คำร้องโดย ครูสมศักดิ์ เทพานนท์ ส่วนทำนอง ครูธนิต ผลประเสริฐ ปรับแปลงมาจากเพลงไทยของเดิมชื่อ “ยะวา” ข้อมูลจาก Google ระบุว่า *เพลงยะวา (หรือเพลงชวา) มาจากชุดเพลงยะวาใหม่ (หรือชวา หรือบูเซ็นช็อก) ซึ่งเป็นเพลงที่หลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง พ.ศ. ๒๔๒๔ - พ.ศ. ๒๔๙๗) แต่งขึ้น โดยดัดแปลงทำนองมาจากเพลงของชวา (เกาะชวาของอินโดนีเซียในปัจจุบัน) ยะวาเป็นชื่อเดิมของชวาซึ่งเป็นเกาะอันเป็นที่ตั้งเมืองหลวงของอินโดนีเซียปัจจุบัน...* ต้นฉบับขับร้องบันทึกเสียงโดย ศรีสุดา รัชตะวรรณ ร่วมกับ วินัย จุลบุษปะ ไฟล์เสียงต้นฉบับบันทึกอยู่บน Ab major scale ลีลาจังหวะสนุกสนานเรียกขานกันว่า mambo (คล้ายกับ cha cha cha)

ครูสอนรัก

เมื่อปรับบันไดเสียงและเครื่องหมายกำกับจังหวะเพลง-ครูสอนรักให้ตรงกับเพลงไทยของเดิม-ยะวา (Ab เป็น C และ “C แบ่ง” ปรับเป็น 2/4) เพื่อเปรียบเทียบการสร้างงาน “สังคีตสัมพันธ์” นำไปบันทึกเป็นสกอร์ตามภาพต่อไปนี้

55
ใจหนึ่งกว่า ใคร ใคร ที่หนึ่ง เกิน ใคร หลง คา รม ช้ำ ตรม ใจ ตาย เชื่อเถอะ ดวง ใจหลอกกัน ทำ ไม น้อง ยัง อ่อนความรัก ไม่เข้า
63
1.
2.
ใจ มะ มา สอน ให้ จำ ไว้ เถิดแก้ว ตา มา มา มา มะ รัก เธอ นั่นพิษ มัน ยิ่ง
71
ใหญ่หวั่นเกรง รัก ให้หมองไหม้ ตรมน้ำ ตา ลอง ดู เถิดรัก เกิด คุณ ค่า โอ้ ใจ น้อง อย่าหวั่นไหว จงได้
79
ลอง ลอง
87
ลอง จะ ลอง ดู ไป รัก ประ คองน้อง มา เคียง กาย ต่อ ไป ยัง ไง สอน กัน ยากความรัก มาจาก ใจ มะ มา สอน
หลับตา เป็น ไร น้อง จะ ดู ชี ครู ทำ ไง ก็ ครู ยัง อาย
อย่าลอง เลย ชาย
95
1.
2.
ให้ จำ ไว้ จงอย่า ลืม (เพลงร้องขยตรงนี้)
104

จากภาพดังกล่าว พบว่า ครูธนิต ผลประเสริฐ เลือกใช้แนวทำนองเดิมเพียงบางช่วงเท่านั้นในการสร้างทำนองเพลงสังคีตสัมพันธ์ “ครูสอนรัก” (ห้องเพลงที่ว่างระหว่างท่อนหมายถึงการข้ามไป)

๔) ใต้แสงเทียน (https://www.youtube.com/watch?v=wwUPcpYo7Pw)

ครูธนิต ผลประเสริฐ นำเพลงลาวเสี่ยงเทียน ๓ ชั้น ของครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) โดยเฉพาะทางฆ้องวงท่อน ๑ และท่อน ๒ มาปรับเป็นทำนองของเพลงใต้แสงเทียนในลีลาสังคีตสัมพันธ์บรรเลงในจังหวะ tango ส่วนคำร้องประพันธ์โดย ครูสุรัฐ พุกกะเวส ขับร้องบันทึกเสียงต้นฉบับโดย วินัย จุลละบุษปะ กับชวลี ช่วงวิทย์

ใต้แสงเทียน

คำร้อง สุรัฐ พุกกะเวส
ทำนอง ธนิต ผลประเสริฐ
ปรับทำนองจาก "ลาวเสี่ยงเทียน ๓ ชั้น)

Tango

ปรับแนวทำนองร้องให้อยู่ในบันไดเสียงเดียวกับโน้ตไทยของเดิมเช่นเพลงก่อนหน้า เพื่อนำไปบันทึกรวมกับแนวทำนองเพลงสังคีตสัมพันธ์ “ใต้แสงเทียน” ในรูปแบบของสกอร์ ดังปรากฏตามภาพต่อไปนี้

ใต้แสงเทียน

(โน้ตสากลของเดิม - ลาวเสี่ยงเทียน ๓ ชั้น + แนวขับร้องสังคีตสัมพันธ์)

34
2.
ใคร แสง เทียน เป็น สื่อ ไม่เบื่อบ้างหรือ ไร พลง ควรญ ช่วน ใคร่ ขวัญ ใจ ของ พี่
42
เอย ตึก ลง ฟาก ฟ้า พราว มี แต่ดวง ดาว วับ วาว ยัง สวย ไม่เท่า เจ้า เลย
49
หวาน ค่ำ ฉ่ำ เฉ ลย น้อง เอย อย่า หมอง อุ รา โอ้ ขวัญ ตา ของ พี่ โอ้ ว่า ตึก แล้ว
56
หนอ ขอ ให้ พี่ เฝ้า พ นอ ไม่ ขอ แรม ฤ ดี รื่น รมย์ สุข ศรี รัก คง ชื่น อย่าง นี้ ไม่ มี ร้าง
62
1.
2.
รา ใต้ แสงเทียน นี่ หนา สองเรา เฝ้า บู ชา เส น่ หา รัก เอย

โปรดสังเกตว่า แนวทำนองร้องของ “ใต้แสงเทียน” เหมือนกับทางฆ้องเกือบทั้งเพลง นั่นอาจเป็นด้วยความไพเราะลงตัวของบทเพลงเดิม (ลาวเสี่ยงเทียน) ที่ครูหลวงประดิษฐ์ไพเราะได้สร้างสรรค์เอาไว้ หากท่านสนใจบทเพลงอื่น ๆ ที่เป็น “สังคีตสัมพันธ์” ผลงานโดยชาวคณะสุนทราภรณ์ สามารถเปิดชมได้จากลิงก์ https://www.youtube.com/watch?v=kxqMeiduqls

ประเพณีบุญเดือนแปด
“วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา”
บ้านพุตะเคียน ตำบลท่าเสา อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี

เรื่อง:
พระครูสุทธิสารโสภิต (Prakhru Sutthisarasophit)
รองเจ้าคณะอำเภอไทรโยค และเจ้าอาวาสวัดพุตะเคียน

ธันยาภรณ์ โพธิกาวิน (Dhanyaporn Phothikawin)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาพ:
Soraya Kae

วันอาสาฬหบูชา (ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘) เป็นประเพณีที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาของชาวไทยเชื้อสายมอญอีกประเพณีหนึ่ง โดยเป็นวันที่พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมเทศนาหรือหลักธรรมที่ทรงตรัสรู้ “ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” เพื่อโปรดพระปัญจวัคคีย์ และเพราะผลของพระธรรมเทศนากัณฑ์นี้เป็นเหตุให้ท่านพระโกณฑัญญะในจำนวนพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ได้ธรรมจักษุ ดวงตาเห็นธรรม คือ ปัญญา รู้เห็นความจริงว่า สิ่งใดก็ตามมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งปวงล้วนมีความดับไปเป็นธรรมดา แล้วขอบรรพชาอุปสมบทต่อพระพุทธองค์ เป็นพระอริยสงฆ์องค์แรกของพระพุทธศาสนา และทำให้ในวันนี้มีพระรัตนตรัยครบองค์ ๓ คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ชุมชนชาวไทยเชื้อสายมอญ บ้านพุตะเคียน เป็นชุมชนที่มีประเพณี

สืบเนื่องมาจากความเชื่อในท้องถิ่นของชาวมอญในประเทศพม่า มีความผูกพันและใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา อันเป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้คนในชุมชนมาตั้งแต่ดั้งเดิม ดังนั้นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาจึงเป็นประเพณีสำคัญที่ต้องปฏิบัติตามพิธีที่สืบทอดต่อกันมา

ก่อนวันประเพณี ชาวไทยเชื้อสายมอญ บ้านพุตะเคียน จะมีการบอกกล่าวเชิญชวนกันมาทำบุญด้วยบทกลอนบทเพลง หรือเพลงปฏิพากย์ภาษามอญตามภาษาของชาวไทยเชื้อสายมอญ บทกลอนหรือบทเพลงพื้นบ้านนี้เป็นการกล่าวถึงวิถีชีวิต ความผูกพันกับพระพุทธศาสนาที่ชาวไทยเชื้อสายมอญให้ความสำคัญ เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาวไทยเชื้อสายมอญในชุมชน ซึ่งในปัจจุบันการเชิญชวนด้วยวิธีการกล่าวบทกลอนหรือการร้องบทเพลงพื้นบ้านเหลือเพียงในชุมชนแห่งนี้เท่านั้น

พิธีสงฆ์

การเวียนเทียน

ในวันอาสาฬหบูชา พิธีเริ่มตั้งแต่ช่วงเช้า ชาวไทยเชื้อสายมอญทำบุญตักบาตร พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ถวายอาหารเพลตามประเพณี จากนั้นสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ภายในวัด ทั้งพระธาตุเจ้าจอมมอญ (เจดีย์อธิษฐานสำเร็จ) และพระพุทธรูป ในช่วงพลบค่ำ สวดมนต์ไหว้พระ เวียนเทียนรอบอุโบสถ จำนวน ๓ รอบ

หลังจากเวียนเทียนจะเป็นการรวมตัวเพื่อทำกิจกรรมความบันเทิง โดยปกติในช่วงเทศกาลงานบุญประเพณี ชาวบ้านในชุมชนจะมีการแสดงดนตรีตามแต่ความถนัดของตน ซึ่งในบ้านพุตะเคียนมีความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ การละเล่นหรือดนตรีจึงแล้วแต่ความสะดวกของกลุ่มชาติพันธุ์ที่จะนำมาแสดงร่วมกัน เป็นการเปิดกว้างทางวัฒนธรรม โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อกลางในการหลอมรวมผู้คนเอาไว้ด้วยกัน การละเล่นหรือดนตรีที่ปรากฏในชุมชน นอกจากมีการบรรเลงประกอบการร้อง ยังมีการร้องในลักษณะของการเกี้ยวพาราสีกันและการร้องประกอบการรำ ซึ่งการแสดงในชุมชนนี้โดยส่วนใหญ่เป็นการแสดงที่เน้นเรื่องราวของวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ เพื่อเสริมสร้างความสนุกสนาน คลายความเหนื่อยล้า และความเครียดจากการทำงานหนัก

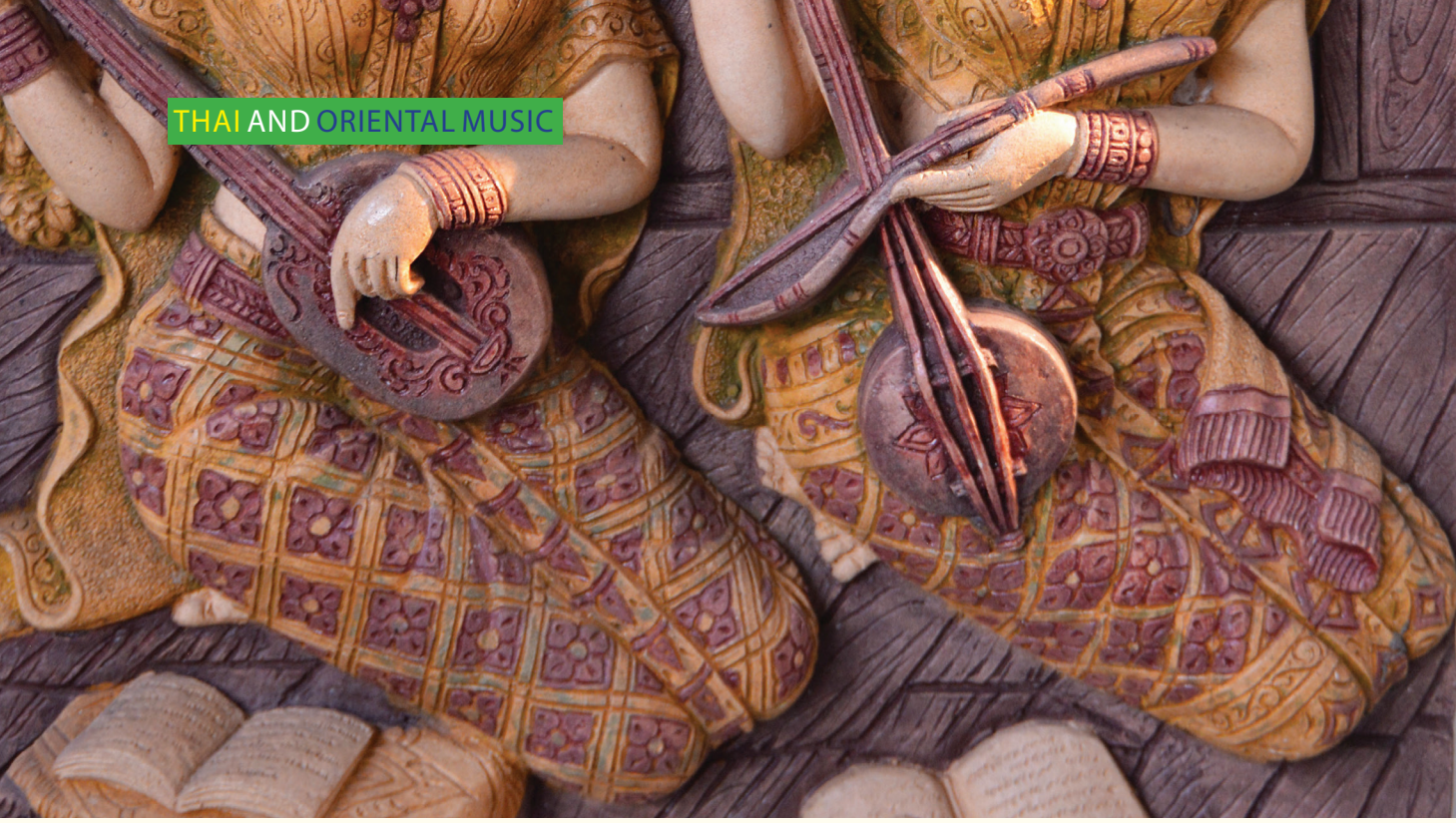
ในเช้าวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันเข้าพรรษา จะมีประเพณีที่หาดูได้ยากยิ่ง ชาวไทยเชื้อสายมอญในชุมชนจะแต่งกายด้วยชุดประจำถิ่น ผู้หญิงสวมผ้าถุงหลากสียาวกรอมเท้า ใส่เสื้อรัดรูปแขนยาวสีขาว มีผ้าสไบพาดบ่า บนศีรษะมีถาดสำรับกับข้าวทั้งคาวและหวานทูนอยู่บนหัว ผู้ชายจะนุ่งผ้าโสร่งสีแดงตาหมากรุกเล็ก ๆ ใส่เสื้อแขนยาวสีขาว หรือเสื้อพื้นเมือง เตรียมตัวไปอุโบสถ เพื่อทำพิธีตักบาตรดอกไม้ ซึ่งเป็นดอกเข้าพรรษา ดอกไม้ป่า หรือดอกไม้ทั่วไปที่มีในชุมชน เพื่อถวายสักการะพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์ จากนั้นเป็นพิธีล้างเท้าพระสงฆ์ก่อนเข้าโบสถ์ เพื่อชำระล้างสิ่งสกปรกไม่ให้แปดเปื้อนเข้าไปในสถานที่สำคัญ และอีกนัยหนึ่งเป็นการชำระล้างจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์ก่อนเข้าพรรษา พิธีนี้เป็นพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายมอญที่หลงเหลืออยู่เพียงไม่กี่จังหวัดในประเทศไทยที่ยังคงกระทำพิธีนี้อยู่

ประเพณีวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา “ชาวไทยเชื้อสายมอญ” บ้านพุตะเคียน เป็นประเพณีที่เชื่อมโยงชาวบ้านในชุมชน โดยมีพระพุทธศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจ เพื่อสร้างความสามัคคี ปรองดอง ให้เกิดขึ้นภายในชุมชน นอกจากนี้ยังมีบทสวด ภาษามอญเรียกว่า เรี่ยฮะเน่ สำหรับสวดเพื่อระลึกถึงคุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ และคุณบิดามารดา เป็นบทสวดที่กล่าวถึงวิถีชีวิต ความผูกพันกับพระพุทธศาสนาที่ชาวไทยเชื้อสายมอญให้ความสำคัญ เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งยังมีวัฒนธรรมทางดนตรีที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมา สะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อันทรงคุณค่า แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมของชุมชนที่ควรค่าแก่การรักษาและอนุรักษ์เพื่อให้เป็นรากฐานที่สำคัญของชุมชนต่อไป

การร้องและการรำของชาวบ้านในชุมชน

ภูมิวิทยาการเพลงเรื่อง (ตอนที่ ๙)

ลักษณะเฉพาะของเพลงลาในเพลงเรื่อง

เรื่อง:
เดชน์ คงอิ่ม (Dejn Gong-im)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เพลงเรื่องประเภทเพลงช้า มีรูปแบบและโครงสร้างสำคัญที่แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทดังที่กล่าวไปแล้ว เพลงลาเป็นเพลงที่นำมาเรียงร้อยไว้ในลำดับสุดท้ายของเรื่องในเพลงช้าทุกเรื่อง ยกเว้นในเพลงช้ารูปแบบปฐมภูมิที่ไม่นิยมลงจบด้วยเพลงลา ที่เรียกว่า **ลงลา** ในเพลงเรื่องทำขวัญ เพลงเรื่องลงสรง ซึ่งเป็นเรื่องสำหรับทำประกอบเข้าในพิธีกรรม แต่กรณีที่ไม่ประกอบพิธีกรรมก็สามารถนำมาบรรเลงเป็นเพลงช้าได้เช่นกัน และข้อกำหนดที่ให้เพลงช้าในรูปแบบปฐมภูมิลงจบเรื่องด้วย **เช็ดเช้** ในโอกาสที่ทำเป็นเพลงช้าก็อนุโลมจบด้วย **ลงลา** ได้ โดยปรุงให้เพลงลาเป็นอัตราจังหวะ ๒ ชั้น เพื่อทำเชื่อมต่อท้ายทั้งเพลงช้าปรบไก่และเพลงช้าสองไม้ได้อย่างสนิทสนม คือขยายอัตราจังหวะขึ้นรวมทั้งทอนลง ปรุงให้เป็นอัตราจังหวะลดหลั่น ๓ ชั้น ๒ ชั้น ชั้นเดียว และครึ่งชั้น อีกทั้งปรุงทำนองให้มีสำเนียงตามลักษณะของสำนวนทำนองเพลง เช่น สำนวนทำนองลาว ในเพลงช้าเรื่องต้อยตลิ่ง สำนวนทำนองมอญ ในเพลงช้าเรื่องมอญแปลงหรือเพลงช้าเรื่องแขกมอญ สำนวนทำนองแขก ในเพลงเรื่องวิเวกเวหา สำนวนทำนองเขมร ในเพลงช้าเรื่องเขมรใหญ่ และสำนวนทำนองจีน ในเพลงช้าเรื่องจีนแส เป็นต้น

บทบาทเพลงลา

เพลงลา เป็นเพลงหน้าพาทย์ที่มีรูปแบบเป็นลักษณะเพลงตอนเดียว ลงจบในตัวไม่มีย้อนกลับต้น ตามโครงสร้างของเพลงใช้หน้าทับตะโพน กลองทัด ตามประเภทเพลงหน้าพาทย์ ๔ ไม้ลา ในอัตราจังหวะครึ่งหนึ่งของเพลงหน้าพาทย์ตระ ๒ ชั้น เทียบได้เป็นเพลงอัตราจังหวะชั้นเดียว แต่อนุโลมให้ตีฉิ่งในอัตราจังหวะ ๒ ชั้น

หรือบางครั้ง ๓ ชั้น ตามลักษณะการนำเข้าทำประกอบตามโอกาส ซึ่งมีข้อสังเกตสำหรับเทียบอัตราจังหวะของเพลงลา จะบรรเลงต่อท้ายเพลงประเภทเพลงเร็ว เพลงในอัตราชั้นเดียวเป็นสำคัญ

ในการบรรเลง เพลงลาเป็นเพลงสำหรับวงปี่พาทย์บรรเลงในเพลงชุดโหมโรงเย็น ลำดับที่ ๗ ต่อจากเพลงปฐม และเป็นเพลงที่บรรเลงสำหรับเป็นเพลงจบในเพลงต่าง ๆ ของกลุ่มเพลงหน้าพาทย์ในชุดโหมโรงกลางวันและประกอบการแสดง เช่น ลงจบในเพลงเชิดฉาน ในโหมโรงกลางวันโขนและโหมโรงกลางวันละคร เป็นเพลงลงจบในเพลงเร็วหรือเพลงฉิ่ง ในการบรรเลงประกอบระบำต่าง ๆ เช่น รำเพลงช้าเพลงเร็ว ลงลา

เพลงลา มีบทบาทในการบรรเลงเพื่อแสดงถึงการจบเพลงที่เชื่อมต่อจากเพลงประเภทเพลงเร็วสองไม้ ซึ่งในหมู่นักดนตรีจะเข้าใจว่าเมื่อบรรเลงเพลงเร็วก็จะต้องลงจบด้วยเพลงลา ซึ่งหมายรู้กันว่า คำว่า **ลงลา** ก็คือเป็นเพลงที่สำหรับต่อท้ายเพลงเร็ว แม้ว่าเพลงลาจะเป็นทำนองสั้น ๆ แต่ก็เป็นเพลงที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถและชั้นเชิงของนักดนตรี ซึ่งต้องแสดงความไหว ความทน เนื่องจากเพลงลาเป็นเพลงที่แสดงถึงอาการที่จะจบของเพลงเร็ว การดำเนินทำนองหรือการปฏิบัติตลอดเพลงมาจะอยู่ในแนวความเร็ว ซึ่งถ้าชั้นเชิงของความไหวหรือการแสดงความไหวของนักระนาดจะไม่ถอนเพื่อ**ลงลา** แต่จะบรรเลงติดต่อด้วยจังหวะแนวเดียวกันไป โดยที่หมายรู้กันว่าเพลงลานั้นเป็นอัตราจังหวะชั้นเดียว ถ้าบรรเลงต่อจากเพลงเร็วหรือเพลงอัตราจังหวะชั้นเดียวจะไม่ถอนแนวหรือทอดแนวให้ช้าลง เป็นสิ่งสำคัญของการทำเพลงลาที่เชื่อมต่อมาจากเพลงเร็ว แต่หากนำเพลงลาไปบรรเลงต่อท้ายเพลงอัตราจังหวะสองชั้นซึ่งเป็นเพลงสองไม้ต่าง ๆ จะต้องแสดงถึงความรู้ของนักดนตรีด้วยว่าต้องทอดแนวลงหรือถอนแนวเพื่อให้หมายรู้ว่าจะลงลา ในหมู่นักดนตรีถือเป็นองค์ความรู้อย่างหนึ่งที่ควรรู้และต้องปฏิบัติ ดังนั้น ความสำคัญของเพลงลา ซึ่งเป็นเพลงที่มีทำนองสั้น ๆ แต่มีความหมายอยู่ในตัว ทั้งด้านการปฏิบัติบรรเลงและการทำความเข้าใจในการที่จะปฏิบัติบรรเลงได้เหมาะสม

การบรรเลงเพลงลาในเพลงเรื่อง ที่เรียกว่า **ลงลา** มีหลายรูปแบบ นิยมปฏิบัติเป็นขนบของการบรรเลง ดังนี้

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๑

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๑ เป็นการทำเพลงลาเชื่อมต่อกับเพลงเร็วในเรื่องเพลงช้า ลงลาแบบปกติทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประกอบการแสดง

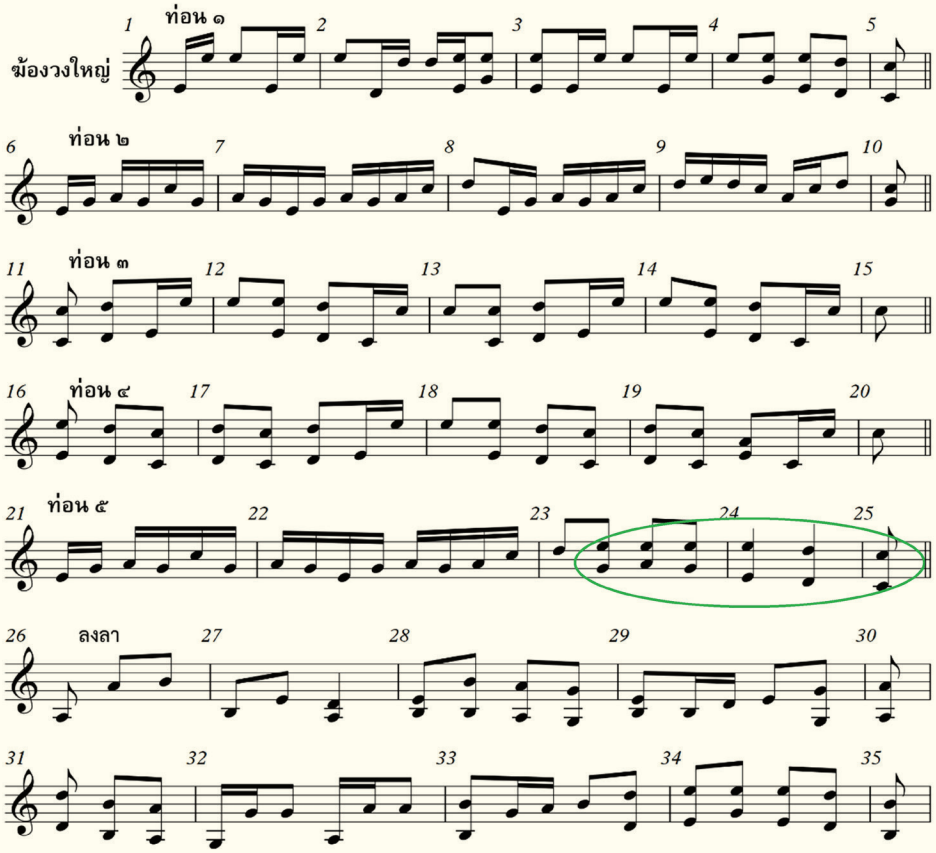
เพลงเร็วพม่าบรเทศ ลงลา

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๒

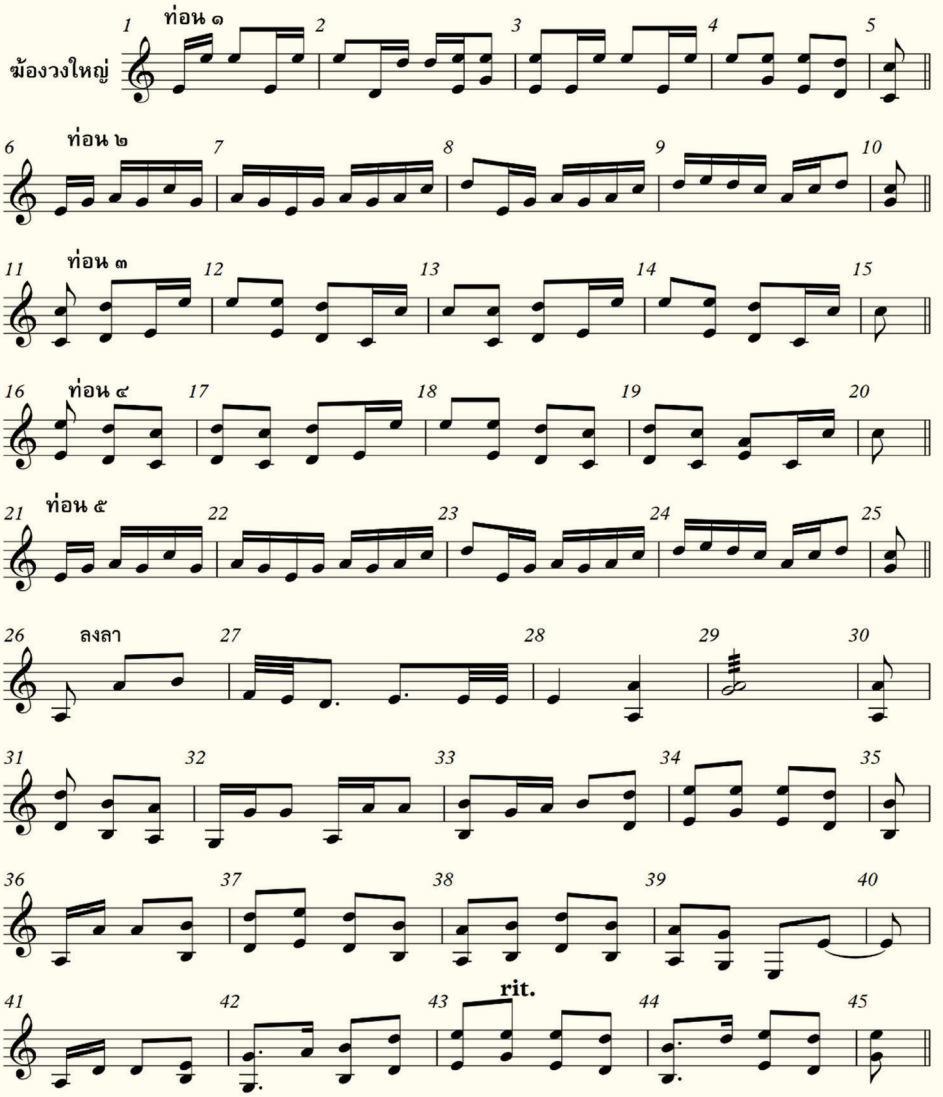
เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๒ ทอดทำนองท้ายเพลงเร็วเพื่อลงลา จะพบในการทำเพลงเร็วประกอบรำหรือระบำ

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๓

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๓ เปลี่ยนสำนวนของเนื้อทำนองเพลงให้ต่างจากเพลงลาปกติ ในกรณีที่ต้องทำเพลงช้าหลายเรื่องในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นลักษณะเฉพาะของนักปี่พาทย์ที่จะต้องมีเปลี่ยนทาง เปลี่ยนสำนวนทำนองให้มีความแตกต่าง ไม่จำเจ และเพื่อแสดงถึงภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์ทำนองเพลง

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๔

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๔ ลา ๒ ชั้น สำหรับทำออกจากเพลงเร็ว โดยพิจารณาให้มีความเหมาะสมกับเพลงหลักในเรื่อง หรืออาจจะเป็นการอวดฝีมือ อวดความไหวความทนของนักระนาด เพราะการที่จะทำเพลงลา ๒ ชั้น ออกจากเพลงเร็วจะไม่ทอดแนวหรือถอนแนวของเพลงเร็วให้ช้าลง ซึ่งจะต้องยึดถือตามแนวจังหวะที่ดำเนินมาจากเพลงเร็วว่าดำเนินมาด้วยความช้าเร็วเท่าใด ก็ต้องดำเนินเพลงลาเพื่อลงลาตามแนวความเร็วนั้น ผู้ที่ได้รับการปรับแนวทางในการบรรเลงมาแล้ว จะทราบเป็นอย่างดีว่า การบรรเลงออกเพลงในอัตราเดียวกันจะต้องดำเนินแนวของจังหวะในแนวเดียวกันจนจบ ดังนั้น ถ้าจะออกเพลงลา ๒ ชั้น ก็ต้องดำเนินในแนวจังหวะเพลงเร็ว เพราะถือว่าอยู่ในแนวอัตราจังหวะเพลงเร็ว เรื่องนี้เป็นภูมิรู้ของผู้ปฏิบัติบรรเลงที่ต้องใฝ่ศึกษา สังเกต ทรงจำ นำไปสู่การปฏิบัติอย่างทรงภูมิ

ทำนองเพลงลา ๒ ชั้น

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๕

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๕ เป็นเพลงลาในอัตราจังหวะปกติ แต่ทำทางเปลี่ยนสำหรับลงลาให้เป็นสำเนียงต่าง ๆ ตามสำนวนทำนองของเพลงช้าหรือเพลงเร็วในเรื่องที่ตั้งบรรเลงมาแต่ต้น โดยผู้เขียนได้ปรุงทำนองเพลงลาขึ้นสำหรับลงลาในเพลงช้าเรื่องที่มีสำนวนทำนองของเพลงช้าหรือเพลงเร็วเป็นสำนวนทำนองลาว เขมร มอญ จีน แขก แล้วนำเข้าบรรเลงในเพลงเรื่องตามเหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงความพร้อมเพรียงในการบรรเลงของผู้บรรเลงในวงเป็นส่วนสำคัญที่สุด มิฉะนั้นจะกลายเป็นการอวดดีมากกว่าอวดภูมิ ซึ่งเป็นเรื่องที่นักดนตรีไทยต้องมีความระมัดระวังอย่างยิ่ง

การปรุงเพลงลาให้มีสำนวนทำนองเป็นสำเนียงภาษา

- ยึดโครงสร้างของทำนองเพลงลาที่มีอยู่เดิม คงเสียงตกสุดท้ายของวรรคเพลงทุกวรรคเพลง ไม่เปลี่ยนเสียง เลี่ยงเสียง หรือยักย้ายเสียงใดเสียงหนึ่ง
- หน้าทับ ไม้กลอง คงตามรูปแบบของเพลงลา ที่เรียกว่า ๔ ไม้ลา
- สำเนียงลาว สำหรับลงลา ในเพลงช้าเรื่องต้อยตลิ่ง หรือตามความเหมาะสม
- สำเนียงเขมร สำหรับลงลา ในเพลงช้าเรื่องเขมรใหญ่ หรือตามความเหมาะสม
- สำเนียงมอญ สำหรับลงลา ในเพลงช้าเรื่องมอญแปลง เพลงช้าเรื่องแขกมอญ เพลงช้าเรื่องตะนาว หรือตามความเหมาะสม
- สำเนียงแขก สำหรับลงลา ในเพลงช้าเรื่องวิเวกเวหา หรือตามความเหมาะสม
- สำเนียงจีน สำหรับลงลา ในเพลงช้าเรื่องจีนแส ฝรั่งรำเท้า หรือตามความเหมาะสม

ลงลาสำเนียงลาว

ลงลาสำเนียงเขมร

ลงลาสำเนียงมอญ

ลงลาสำเนียงแขก

ลงลาสำเนียงจีน

ลงลาสำเนียงจีน สำนวนเดิม

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๖

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๖ ลงลาครึ่งชั้น เป็นเพลงลาที่ทอนสำนวนทำนองให้เป็นครึ่งหนึ่งของเพลงลาในรูปแบบปกติ เรียกว่า ลงลาครึ่งชั้น โดยจะทำเชื่อมต่อกับเพลงช้าเรื่องที่มีทั้งขนาดความยาวของเรื่องเป็นเพลงเรื่องที่มีความยาวมาก เช่น เพลงช้าเรื่องเต่ากินผักบุ้ง และเพลงเรื่องที่มีขนาดความยาวไม่ยาวมาก เช่น เพลงช้าเรื่องเต่าเห่ ไม่มีข้อกำหนดไว้ เพียงแต่ต้องเป็นที่หมายรู้กันทั้งวงเพื่อให้การบรรเลงเป็นที่เรียบร้อย โดยเฉพาะคนที่ทำหน้าที่ตีตะโพนและกลองทัด ต้องรู้และทันกับแนวในการบรรเลง เพราะการลงลาครึ่งชั้นจะไม่ลดแนวทอดแนว ให้เป็นที่หมายรู้ว่าจะลงลา ระนาดเอกก็ต้องแปรทำนองเชื่อมต่อจากท้ายเพลงเร็วไปโดยอัตโนมัติ มีชั้นเชิงของกลอนระนาดเอกในทางเก็บอย่างสนิทสนมกับทำนองทางฆ้องในเพลง เรื่องนี้ครูพินิจ ฉายสุวรรณ ท่านสอนผู้เขียนว่า *“เพลงนี้ ระนาดต้องมีกลอนทางดี จะไม่ดีเกาะทำนองทางฆ้อง”*

จากเพลงเร็วที่ยกมา เพื่อให้เห็นแนวทางในการ**ลงลาครึ่งชั้น** ด้วยเพลงเร็วพราหมณ์เข้าโบสถ์ ซึ่งเป็นเพลงลำดับสุดท้ายของเพลงเร็วเรื่องจำปานารี ในเพลงช้าเรื่องมอญแปลง ทางครูไสว ตาตะวาทิต เพลงเร็วเรื่องจำปานารีเป็นเรื่องเพลงเร็วที่เรียบเรียงด้วยเพลงเร็วหลายเพลง มีจำนวนท่อนถึง ๘ ท่อนเรียงร้อยต่อกัน ในแต่ละท่อนมีความยาวพอสมควร ท่านจึงให้ลงลาครึ่งชั้น และจะได้ยกตัวอย่างให้เห็นถึงการดำเนินกลอนทางระนาดของเพลงลาครึ่งชั้น ดังนี้

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๗

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๗ ลงลา ๓ ชั้น เพลงลา ๓ ชั้น ผู้เขียนได้ปรุงทำนองขึ้นโดยขยายทำนองเป็นอัตราจังหวะ ๓ ชั้น และปรุงหน้าทับตะโพนและกลองทัดให้เป็นอัตราจังหวะ ๓ ชั้น เพื่อสำหรับทำลงจบในเพลงช้ารูปแบบปฐมภูมิ เป็นการลงจบเพลงเรื่องที่ไม่มีเพลงเร็ว โดยไม่เปลี่ยนแนวในการดำเนินทำนอง ลงลา ๓ ชั้น ในเพลงช้าเรื่องพญาโศก เพลงช้าเรื่องสีนวล เป็นต้น มีทำนองดังนี้

ฆ้องวงใหญ่
6
11
16
21
26
31
36
41
46
51
56
61
66

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๘

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๘ ลงลาเถา เป็นชั้นเชิงของนักปี่พาทย์ที่จะทำเพลงแบบทดลองปฏิภาณไหวพริบของผู้ร่วมวง นอกจากมีเม็ดพรายสอดแทรกการบรรเลงอยู่เป็นปกติ การมีปฏิภาณในทางดนตรีก็เป็นภูมิวิทยาการอย่างหนึ่ง ซึ่งการทำเช่นนี้ ควรต้องระมัดระวังที่จะไม่ให้เป็นไปในทางลองภูมิความรู้กันและกัน

วิธีการในการลงลาเถาคือ ทำเพลงลาในอัตราจังหวะลดหลั่นตามรูปแบบการบรรเลงเพลงเถา ๓ ชั้น ๒ ชั้น ชั้นเดียว และครึ่งชั้น โดยไม่ทอดแนวจากเพลงช้าหรือเพลงเร็ว หรือจะไม่ถอนแนวของทุกครั้งที่จบอัตราจังหวะใดจังหวะหนึ่ง

ลา เถา

21
26
31
36
41
46

51
56
61
66
71
76
๒ ชั้น
81

86
91
96
101
106
111

116
ชั้นเดียว
121
126
131
136
ครึ่งชั้น
141
146
rit.
rit.

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๙

เพลงเร็วลงลา รูปแบบที่ ๙ ลงลาแบบย้อนเกล็ด เป็นชั้นเชิงของนักปี่พาทย์ที่จะทำเพลงแบบทดลองปฏิภาณไหวพริบของผู้ร่วมวง นอกจากมีเม็ดพรายสอดแทรกการบรรเลงอยู่เป็นปกติ การมีปฏิภาณในทางดนตรีก็เป็นภูมิวิทยาการอย่างหนึ่ง การลงลาแบบย้อนเกล็ดจะเริ่มต้นที่อัตราจังหวะน้อยไปหาอัตราจังหวะที่มาก โดยไม่ถอนแนวจังหวะ ดังนี้

เพลงเร็ว	ลา ครึ่งชั้น	ลา ชั้นเดียว

เพลงเร็ว	ลา ครึ่งชั้น	ลา ชั้นเดียว	ลา ๒ ชั้น

เพลงเร็ว	ลา ครึ่งชั้น	ลา ชั้นเดียว	ลา ๒ ชั้น	ลา ๓ ชั้น

รูปแบบลงลา ทั้งในแบบลงลาเถาและแบบย้อนเกล็ด เป็นการบรรเลงเพื่ออวดฝีมือ อวดความไหว อึด ทน ของคนระนาดเอก และปฏิภาณไหวพริบของนักดนตรีผู้ร่วมวงในทุกเครื่องดนตรี โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่ตีตะโพนและกลองทัด ต้องมีความพร้อมเพรียงในการบรรเลง ความไม่พร้อมเพรียงในทางการบรรเลงเพลงเดียวกันของวงนักเลงปี่พาทย์จะไม่กระทำกัน ซึ่งถือกันว่าการบรรเลงต้องมีความพร้อมเพรียงเป็นอันดับแรก และเป็นมารยาทอันดีงามอย่างหนึ่งของนักดนตรีไทย ดังนี้แลฯ

เอกสารอ้างอิง

ขำคม พรประสิทธิ์. (๒๕๔๖). *อัตลักษณ์ของเพลงฉิ่ง*. รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาดุริยางคศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์. (๒๕๔๕). *องค์ความรู้ศิลปินแห่งชาติ: พินิจ ฉายสุวรรณ*. งานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๕.

ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์. (๒๕๔๕). *องค์ความรู้ศิลปินแห่งชาติ: สำราญ เกิดผล*. งานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๕.

เดชน์ คงอิ่ม. (๒๕๔๕). *ประชุมเพลงเรื่อง บันทึกโน้ตสากลทำนองทางฆ้องวงใหญ่ ๔๐ เรื่อง*. มมท.

บุษยา ชิดท้วม. (๒๕๖๓). *ทฤษฎีดุริยางค์ไทย: องค์ประกอบเพลงไทย*. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์. (๒๕๖๕). *สังคีตวิเคราะห์*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พิชิต ชัยเสรี. (๒๕๕๙). *สังคีตลักษณ์วิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มนตรี ตราโมท. (๒๕๐๓). *ศัพท์สังคีต*. พระนคร: กรมศิลปากร.

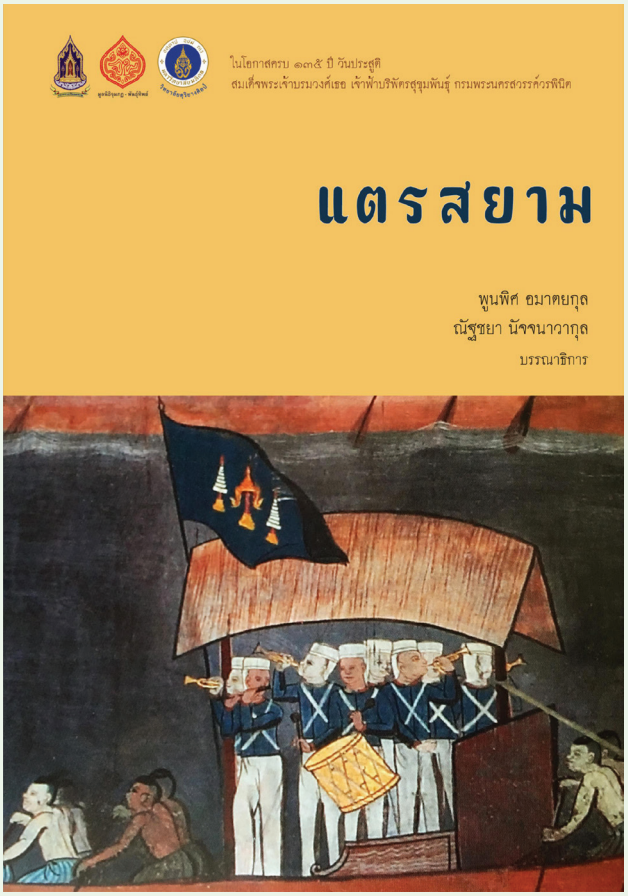
มนตรี ตราโมท. (๒๕๔๕). *ดุริยางคศาสตร์ไทย*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

มานพ วิสุทธิแพทย์. (๒๕๓๓). *ดนตรีไทยวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๕). *สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

วัศการก แก้วลอย. (๒๕๕๘). *วิภัชเพลงเรื่อง*. ขอนแก่น: ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สกลธ์ ดอกลัดดา. (๒๕๔๕). *วิเคราะห์เพลงเรื่องเขมรใหญ่ทางฆ้องวงใหญ่: กรณีศึกษาทางเพลงจากครูพินิจ ฉายสุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

มนุษย์/ดนตรี/หนังสือ

ตอนที่ ๓ แตรสยาม

เรื่อง:
จิตร์ ภาวี [Jit Gavee]
อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เมื่อต้องการที่จะอ่านหนังสือสักเล่ม ผู้อ่านสามารถหาซื้อได้ตามร้านหนังสือที่อัดแน่นไปด้วยหนังสือนานาชนิด แต่ในขณะเดียวกันหนังสือบางประเภทก็ต้องอาศัยวาระโอกาสสำคัญที่จะถูกเผยแพร่ออกมา ดังที่บทความชุด มนุษย์/ดนตรี/หนังสือ จะนำเสนอดังต่อไปนี้ เป็นหนังสือที่ไม่ได้ออกวางจำหน่ายโดยทั่วไป ตีพิมพ์ในจำนวนจำกัด แต่อัดแน่นไปด้วยสาระอันน่าสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกในประเทศไทย หนังสือเล่มดังกล่าวได้ถูกเผยแพร่ในงานสัมมนาวิชาการด้านแตรวง วงโยธวาทิต ในวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ มีชื่อหนังสือว่า “แตรสยาม” บรรณาธิการโดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล และอาจารย์ ดร.ณัฐชยา นัจจนาวากุล (ปัจจุบันคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชยา นัจจนาวากุล: ผู้เขียน)

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ กระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับมูลนิธิจุมภฏ-พันธุ์ทิพย์ และวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ร่วมกันจัดงานสัมมนาวิชาการเรื่อง “จากแตรเดี่ยวถึงวงซิมโฟนิคแบนด์” ในโอกาสครบ ๑๓๕ ปี วันประสูติสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต หรือทูนกระหม่อมบริพัตร ณ โรงละครแห่งชาติ กรุงเทพฯ การจัดงานครั้งนั้นตลอดทั้งวันอัดแน่นไปด้วยกิจกรรมทางดนตรีที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการสัมมนาทางวิชาการ การแสดงดนตรี โดยผู้ทรงคุณวุฒิและวงดนตรีคุณภาพจากหน่วยงานเหล่าทัพต่าง ๆ และหนึ่งในไฮไลต์สำคัญนั่นคือ หนังสือ “แตรสยาม” ซึ่งถูกจัดพิมพ์สำหรับแจกจ่ายให้แก่ผู้เข้าร่วมงานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยมีการเปิดให้ลงทะเบียนรับหนังสือก่อนจะสามารถเข้ามารับได้ภายในงานกิจกรรมดังกล่าว

หนังสือแตรสยามถูกแจกจ่ายหมดลงอย่างรวดเร็ว และเนื่องด้วยถูกตีพิมพ์จำนวนจำกัดเพียง ๓๐๐ เล่มนี้เอง ทำให้ยังคงมีผู้เข้าร่วมงานที่มีความสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์แตรวงในประเทศไทยอีกจำนวนมากไม่ได้รับหนังสือเล่มดังกล่าว ทางผู้จัดงานจึงมีนโยบายแจกจ่ายหนังสือในรูปแบบของไฟล์ดิจิทัลให้สแกน

ประวัติกำเนิดแตรเดี่ยว และการใช้ประโยชน์ในกรุงสยาม

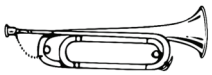
วิศิษฏ์ จิตรังสรรค์*

แตรเดี่ยว

แตรเดี่ยว เป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเครื่องลมทองเหลือง ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Bugle ในภาษาฝรั่งเศสโบราณน่ามาจากภาษาลาตินคือ Buculus แปลว่าวัว เป็นคำเรียกแบบสั้นที่สื่อความหมายทางเครื่องดนตรีคือคำว่า Cor Bugler แปลว่า เขาวัวป่า ทำหน้าที่เป็นแตรสัญญาณในการล่าสัตว์ (Marcuse, 1975) เดิมทำจากเขาสัตว์ ต่อมาใช้โลหะแทน นอกจากหน้าที่ในการส่งสัญญาณสำหรับล่าสัตว์แล้ว และนิยมใช้เป่าเป็นเสียงสัญญาณสำหรับหน่วยทหารเพื่อการต่างๆ ด้วย มีลักษณะคล้ายกับทรัมเป็ต (Trumpet) แต่ไม่มีกุดนิ้วกดตรงกลาง ความจริงแตรเดี่ยวเป็นต้นแบบของเครื่องดนตรีทรัมเป็ต และเครื่องลมทองเหลืองต่างๆ ที่ใช้กันในปัจจุบัน เป็นรูปร่างดั้งเดิมก่อนที่จะมีการประดิษฐ์ระบบนิ้วกดลูกสูบ (Piston Valve) หรือแกนหมุน (Rotary Valve) เพื่อการเปลี่ยนเสียงที่ใช้กันในปัจจุบัน

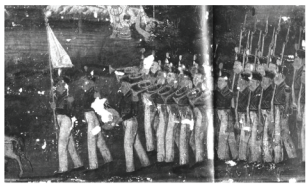

ภาพที่ ๑ แตรเดี่ยวแบบสั้น
ที่มา: http://www.morningbugleproductions.com/

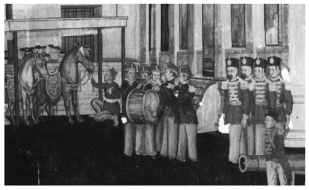

ภาพที่ ๒ แตรเดี่ยวแบบยาว
ที่มา: http://tapsbugler.com/wp-content/uploads/2014/03/bugle_29_black_white_line_art_coloring_book_colouring-1969px.png

* นักศึกษาหลักสูตรดุษฎีบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล และอาจารย์ประจำสาขาดนตรีศึกษาและการสอน วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาพที่ ๖ ทหารแตร สมัยรัชกาลที่ ๔
ที่มา: จิตรกรรมฝาผนังวัดปทุมวนาราม (น. ณ ปากน้ำ, ๒๕๓๔)

ภาพที่ ๗ ทหารพัดแบบแฉ่ง สมัยรัชกาลที่ ๔
ที่มา: จิตรกรรมฝาผนังวัดปทุมวนาราม (น. ณ ปากน้ำ, ๒๕๓๔)

ทรงมีการปรับปรุงประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธรรมเนียมปฏิบัติในราชสำนักที่ยึดถือกันมาช้านาน ธรรมเนียมการจัดกระบวนเรือพยุหยาตราทางชลมารคนี้แสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนแนวคิดทางการทหารจากตะวันตกที่ลงมาสู่พระราชนิเวศในประเพณีต่างๆ เช่นกัน ดังเราการจัดกระบวนเรือแบบกระบวนราบใหญ่ ซึ่งเป็นการจัดกระบวนเรือแบบลำลองในการเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐิน โดยทรงโปรดให้เข้านายหรือหรือพระยบรมวงศานุวงศ์ เชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอด ณ วัดวรารามริมฝั่งแม่น้ำ

บทนำ

งานพัฒนาการแตรวงของชาติไทย จากแตรเดี่ยวของทหารมาเป็นวงดุริยางค์ประเภทวงดุริยางค์เครื่องเป่า (Wind Orchestra) หรือซิมโฟนิคแบนด์ (Symphonic Band) นั้นจำเป็นต้องมีครูเป็นผู้บุกเบิก เป็นที่ทราบในประวัติการณ์ของแตรวงว่า เราเริ่มต้นมีครูแตรที่มีฝีมือที่เป็นครูสอนทหารแตรให้บรรเลงรวมเป็นวงนั้น มาตั้งแต่ต้นสมัยรัชกาลที่ ๕ เรามีครูใหญ่ทำงานในยุคเริ่มต้นอยู่ ๓ ท่าน เริ่มจากครูยาคอป ไฟต์ (Jacob Veit) บิดาของพระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทะยากร) ซึ่งเข้ามาสอนการบรรเลงรวมวงแตรที่วังหน้าก่อนใครทั้งหมดตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๑๐ ท่านผู้นี้ได้เริ่มงานใหญ่มาตั้งแต่รัชกาลที่ ๕ เริ่มครองราชย์ เป็นครูแตรทหารบกคนสำคัญ ท่านสอนทั้งกลุ่มทหารหน้า ทหารรักษาพระบรมมหาราชวัง และทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์ (และยังสอนอีกหลายแห่งเป็นแบบส่วนตัวอีกด้วย ครูแตรคนที่ ๒ เป็นครูแตรทหารมารีน สังกัดกองทัพเรือชื่อ มิเชลล์ ฟุสโก (Michel Fusco) ซึ่งเข้ามารับราชการในกรุงสยามตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๒๐ และเป็นผู้บังคับการกองแตรวงทหารเรือคนแรก ส่วนครูคนที่ ๓ เป็นคนไทย เป็นคนในราชสกุลกรมพระราชวังหลัง คือ พระวาทิตบรเทศ (ม.ร.ว.ชิต เสนีวงศ์) ซึ่งเป็นลูกศิษย์ยาคอป ไฟต์ ครูแตรทั้งสามท่านที่เอ่ยนามมานี้ได้พัฒนาแตรวงสำหรับทหารบกและทหารเรือให้ใช้ในราชการได้ดีจนถึงปลายรัชกาลที่ ๕ หว่างผลงานของนักดนตรีทหารทั้งสองค่าย ยังไม่สมบูรณ์เรียบร้อย ถึงขั้นของความสามารถการบรรเลงตามระบบแบบแผนที่นิยมกันในกลุ่มประเทศตะวันตก อันได้แก่อุโรปและสหรัฐอเมริกา

ภาพที่ ๒ (ซ้าย) ยาคอป ไฟต์ ผู้เริ่มสอนแตรวงรังหน้า ๒๔๑๐
ภาพที่ ๓ (ขวา) ม.ร.ว.ชิต เสนีวงศ์

ทหารแตรที่ฝึกได้ผลดีขึ้นและเพิ่มจำนวนขึ้น ที่มีความชำนาญในการบรรเลงแล้วนั้นมักจะใช้วิธีการแบบไทยเดิม คือจดจำทำนองบรรเลงขึ้นได้แล้ว ใช้ความจำในการบรรเลงรวมวง ทำให้เกิด

พูนกระหม่อมทรงแยกเสียงประสานเพลงไทยเดิมสำหรับแตรวงบรรเลง

พูนกระหม่อมบริหัด ทรงเรียนต้องวงใหญ่กับครูหับ ทาพยโกศล บิดาจางวางทั่ว แต่เรียนไม่กี่ครั้งก็ทรงได้เอง ทรงบรรเลงต้องวงใหญ่ได้อย่างดีและแม่นยำ ทรงยึดมั่นใช้มือต้องของบ้านวัดกัลยาณ์ ทรงเรียกท่อของจางวางทั่วว่า "ครูทับ" นับว่าทรงยกย่องมาก ต่อมาที่วังบางขุนพรหมทรงมีวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ที่บรรเลงเพลงไทยด้วยปี่พาทย์ไม้แข็งเป็นประจำ เรื่องนี้ พระองค์เจ้าศิริรัตนบุษบง ทรงเล่าประทาน น.พ.พูนพิศ อมาตยกุลว่า คนวังบางขุนพรหมชอบฟังปี่พาทย์ไม้แข็งกันถ้วนหน้า เพราะพูนกระหม่อมทรงเรียกมาบรรเลงถวายเป็นประจำเสมอให้ลดับกับแตรวง ซึ่งทรงแยกเสียงประสานสำหรับเครื่องปี่ชุดหนึ่งเป็นโน้ตสำหรับเครื่องเป่า ๑๔-๑๖ ชิ้น (Part) นับว่าทันสมัยมากในยุคของรัชกาลที่ ๖ (พ.ศ.๒๔๕๔-๒๔๖๘) ใช้งานได้ดีเพลงแล้วเพลงเล่า นอกจากนี้ยังทรงแต่งครัดในธรรมเนียมโบราณ โปรดให้จางวางทั่วจัดพิธีการไหว้ครูตนดรีไทยที่กองทัพเรือเป็นประจำ

พูนกระหม่อมทรงมีพระสหายเป็นชาวต่างประเทศมาก มีหลายโอกาสที่ทรงเลี้ยงน้ำชาแร้งเหล่านั้นแล้วได้จัดให้แขกฝรั่งเหล่านั้นมีโอกาสฟัง ดี ชม การบรรเลงของทหารเรือ ที่สุดได้ทรงสร้างกระโจมรูปวงกลมมีหลังคาห่างจากพระตำหนักที่ประทับเล็กน้อยใช้เป็นที่บรรเลงแตรวง ซึ่งเวลาสวยน้ำชาที่ระเบียงบนพระตำหนักจึงได้ยินและมองเห็นแตรวงที่บรรเลงนั้น หากครั้งใดนักดนตรีมากจนล้นกระโจมก็จะลงมาบรรเลงที่สนามหญ้าของพระตำหนัก

ภาพที่ ๑๑ (ซ้าย) พระตำหนักวังบางขุนพรหมด้านตะวันออก
ภาพที่ ๑๒ (ขวา) พระตำหนักด้านตะวันตกและกระโจมแตร

พูนพิศ อมาตยกุล ให้สัมภาษณ์ว่า สง่า อารมีภีร ได้เล่าไว้ถึงเสียงแตรทหารเรือที่ดังลอดออกมานอกรั้ววังบางขุนพรหมว่า เมื่อไรได้ยินเสียงแตรดังขึ้นครูสง่าจะชวนเพื่อนเด็กๆ รุ่นราวคราวเดียวกันไปยืนเกาะรั้วฟังเพลง รู้สึกไพเราะเสนาะหูยิ่งนัก บางคราวก็มีเพลงแร้งที่แปลกๆไม่ทราบว่าเป็นเพลงชื่ออะไรบ้าง จนเมื่อโตขึ้นยังจำเพลงเหล่านั้นได้ยินทุแล้วจึงมารู้ภายหลังว่าเป็นเพลงแร้งที่พูนกระหม่อมทรงแต่งขึ้นเอง

บางช่วงบางตอนภายในหนังสือ
(ที่มา: หนังสือแตรสยาม)

โปสเตอร์และบรรยากาศภายในงานสัมมนาวิชาการเรื่อง
"จากแตรเดี่ยวถึงวงซิมโฟนิคแบนด์"
(ที่มา: ศรินทร์ จินตนเสรี)

ดาวน์โหลดผ่านคิวอาร์โคด (QR Code) ที่ติดตั้งไว้ภายในงานสำหรับผู้ที่ลงทะเบียนรับหนังสือเล่มจริงไม่ทัน

หนังสือแตรสยาม

หนังสือแตรสยาม เป็นหนังสือเชิงประวัติศาสตร์วิชาการ มีเนื้อหาหนา ๑๕๓ หน้า จัดพิมพ์โดยมูลนิธิจุมภฏ-พันธุ์ทิพย์ และวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีบรรณาธิการคือ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล และอาจารย์ ดร.ณัฐชยา นัจจนาวากุล พิมพ์ที่สายธุรกิจโรงพิมพ์ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) มีหน้าปกเป็นภาพทหารแตรในสมัยรัชกาลที่ ๔ จากจิตรกรรมฝาผนังในพระวิหารวัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร กรุงเทพฯ ผู้ออกแบบด้านศิลปกรรมของหนังสือเล่มนี้ตลอดทั้งเล่มคือ คุณโชติรส เกตุแก้ว

หนังสือแตรสยาม ถือเป็นหนังสือรวบรวมบทความทางดนตรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวโยงกับทูนกระหม่อมบริพัตร ผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นหนึ่งในบุคคลผู้วางรากฐานให้แก่วงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทย ซึ่งในช่วงเวลานั้นมักเรียกว่าวงแตรหรือแตรวง เป็นหนังสือที่จัดทำแจกจ่ายเพื่อเป็นเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ "จากแตรเดี่ยวถึงวงซิมโฟนิคแบนด์" จัดขึ้นในวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ โรงละครแห่งชาติ กรุงเทพฯ ประกอบด้วยหัวข้อการบรรยายต่าง ๆ ได้แก่ ประวัติกำเนิดแตรเดี่ยวและการใช้ประโยชน์ในกรุงสยาม โดยอาจารย์วิศิษฏ์ จิตรรังสรรค์, การเข้ามาของแตรวงสู่กรุงสยามตั้งแต่สมัยอยุธยาถึงสมัยรัชกาลที่ ๖ โดยอาจารย์ณัฐชยา นัจจนาวากุล พร้อมคณะ, พัฒนาการ Symphonic Band งานของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต และเรื่องเพลง Siamese Patrol อภิปรายหมู่โดย อาจารย์ราชันย์ ศรชัย อาจารย์จิตร์ กาวี อาจารย์วิศิษฏ์ จิตรรังสรรค์ โดยมีศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล ดำเนินการอภิปราย, การอภิปรายโต๊ะกลม เสนอแนะและตอบข้อข้องใจเกี่ยวกับงานแตรวงปัจจุบัน ซึ่งหัวข้อการบรรยายโดยเฉพาะในเรื่องเชิงประวัติศาสตร์นั้น ได้มีการจัดทำบทความรองรับตีพิมพ์รวมเป็นหนังสือแตรสยามดังกล่าว โดยส่วนประกอบและเนื้อหาของหนังสือแตรสยามประกอบไปด้วย

- บทร้องกรอง ๑๓๕ ปี ทูนกระหม่อมบริพัตร
- คำกล่าวเปิดงาน
- ปรารภเรื่อง
- ประวัติกำเนิดแตรเดี่ยว และการใช้ประโยชน์ในกรุงสยาม : วิศิษฏ์ จิตรรังสรรค์
- สังเขปกำเนิดแตรวงในยุโรป สหรัฐอเมริกา และกำเนิดแตรวงทหารในประเทศไทย : พูนพิศ อมาตยกุล
- วังหน้ากับพัฒนาการดนตรีตะวันตก (แตรวง) ในกรุงสยาม (พ.ศ. ๒๓๙๔ - พ.ศ. ๒๔๒๘) : ณัฐชยา นัจจนาวากุล
- แตรฝรั่งและแตรวงในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว : ณัฐชยา นัจจนาวากุล
- สมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต กับงานพัฒนาแตรวงเป็นวงซิมโฟนิคแบนด์ พ.ศ. ๒๔๔๘ - ๒๔๗๕ : ราชันย์ ศรชัย
- The Siamese Patrol บทเพลงแตรวงถวายพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ พ.ศ. ๒๔๕๐ : จิตร์ กาวี
- ครูสอนดนตรีฝรั่ง สมัยรัชกาลที่ ๔ ถึงรัชกาลที่ ๗ : พูนพิศ อมาตยกุล
- เครื่องเป่าทองเหลืองในวงซิมโฟนิคแบนด์ : พจี บำรุงสุข / จิตร์ กาวี / สุภาพร ฉิมหนู
- เครื่องลมไม้ในวงซิมโฟนิคแบนด์ : สุรัติ ประพัฒน์รังษี / ราชันย์ ศรชัย / วิภาวรรณ จำเนียรพันธุ์
- เครื่องเพอร์คัชชั่นในวงซิมโฟนิคแบนด์ : เกริกพงศ์ ใจคำ / อมรมาศ มุกดาม่วง / ศรินทร์ จินตนเสรี
- เครื่องดนตรีสำหรับการรวมวงซิมโฟนิคแบนด์ : วิศิษฏ์ จิตรรังสรรค์
- กำหนดการ

สาระสำคัญอันหนึ่งในหนังสือที่ผู้เขียนยกมาเป็นตัวอย่างในบทความชิ้นนี้ ถือเป็นเนื้อหาที่มักไม่มีปรากฏในหนังสือเรียนหรือการบรรยายใดบ่อยครั้งนัก นั่นคือประเด็นของความถูกต้องในการเขียนพระนามระหว่าง “ทูนกระหม่อมบริพัตร” กับ “ทูลกระหม่อมบริพัตร” ซึ่งมีการอธิบายในประเด็นดังกล่าวในส่วนของปรารภเรื่องว่า

“...หนังสือเล่มนี้ เราใช้คำในภาษาไทยบางคำค่อนไปทางโบราณโดยไม่ได้เขียนตามพจนานุกรม คำสำคัญที่ต้องอธิบาย คือคำว่า ‘ทูนกระหม่อม’ เราไม่ได้เขียนตามราชบัณฑิตยสถาน และไม่พยายามจะแก้ตามเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่เตือนให้เราแก้ตลอดของการทำงานคราวนี้ โดยพยายามที่จะให้เราเขียนว่า ‘ทูลกระหม่อม’

นับตั้งแต่ปี ๒๕๒๔ ที่ทำงาน ๑๐๐ ปี ทูนกระหม่อมบริพัตรเป็นต้นมา เราตั้งใจใช้คำทูนกระหม่อม ใช้ตัวสะกด ‘น.หนู’ คือหมายว่า เรายกท่าน เทิดทูนท่านไว้ ‘เหนือหัวกระหม่อม’ และเราก็รู้สึกอย่างนั้นจริง ๆ ต่อท่านซึ่งเป็นทั้งครู ศิลปิน นักวิชาการ นายทหาร นักการปกครองที่เก่งมาก ทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองมากมาย พร้อมด้วยคุณความดีนานัปการ และการใช้การสะกดว่า ‘ทูลกระหม่อม’ ไม่มีความหมายเป็นภาษาไทยที่ทำให้เข้าใจได้ดี...” (พูนพิศ อมาตยกุล และ ณัฐชยา นัจจนาวากุล, ๒๕๕๙, หน้า ๑๑)

หน้าเว็บไซต์สมาคมดนตรีและมาร์ชชิ่งอาร์ทสากล (Music & Marching Arts International Association)

หากกล่าวถึงเนื้อหาในหนังสือแตรสยามที่เป็นแก่นแกนกลางจริง ๆ นั่นคือข้อเขียนที่ว่าด้วยประวัติศาสตร์แตรวงหรือโยธวาทิตในประเทศไทยอย่างละเอียดตั้งแต่เริ่มต้น ซึ่งมักไม่ได้ถูกกล่าวถึงมากนักในระบบการศึกษาดนตรีตะวันตกของไทย ซึ่งสามารถเป็นข้อมูลตั้งต้นสำหรับผู้ที่มีความสนใจนำไปศึกษาต่อยอดเพิ่มเติมจากประเด็นต่าง ๆ ที่หนังสือเล่มนี้มีให้ ไม่ว่าจะเป็น ประวัติกำเนิดแตรเดี่ยว และการใช้ประโยชน์ในกรุงสยาม โดย วิศิษฏ์ จิตรรังสรรค์ หรือวังหน้ากับพัฒนาการดนตรีตะวันตก (แตรวง) ในกรุงสยาม (พ.ศ. ๒๓๙๔ - พ.ศ. ๒๔๒๘) โดย ณัฐชยา นัจจนาวากุล เป็นต้น

ภายหลังการออกเผยแพร่หนังสือแตรสยามเล่มนี้ในกิจกรรมสัมมนาวิชาการเรื่อง “จากแตรเดี่ยวถึงวงซิมโฟนิคแบนด์” ได้มีการจัดแสดงการบรรเลงดนตรีเพื่อรำลึกถึงทูนกระหม่อมบริพัตร โดยมีการแสดงสำคัญสองช่วง ซึ่งสมควรบันทึกไว้เป็นความทรงจำไว้ในบทความชิ้นนี้ ได้แก่ การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตบทเพลงสารถี สามชั้น โดย พันโทวิชิต โห้ไทย (ศิลปินแห่งชาติ) ขับร้องโดย อาจารย์ชัยทัต โสพระขรรค์ บทเพลงดังกล่าวเป็นบทเพลงทำนองเก่าที่ทูนกระหม่อมบริพัตรนำมาประพันธ์เป็นทางเดี่ยวสำหรับคลาริเน็ตอัตราจังหวะสามชั้น ทั้งยังปรากฏเป็นทางเดี่ยวสำหรับแตรคอร์เน็ตต่อให้แก่พันตรีหลวงประสานดุริยางค์ (สุทธิ์ ศรีชญา) เป็นการเดี่ยวคลาริเน็ตพร้อมการขับร้องที่ทั้งหาฟังยากและทรงคุณค่า

อีกการแสดงหนึ่งเป็นการแสดงวงโยธวาทิตขนาดใหญ่ ซึ่งรวมบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ อันได้แก่ กรมดุริยางค์ทหารบก กองดุริยางค์ทหารเรือ และกองสวัสดิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยเป็นการรวมตัวกันในนามสยามซิมโฟนิคแบนด์ (The Siam Symphonic Band) มีการคัดเลือกบทเพลงที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์วงโยธวาทิตในประเทศไทยหลายบทเพลง ได้แก่ มาร์ชบริพัตร มาร์ชดำรง สาครลั่น บาทสกุณี ครอบจักรวาลเถา เพลงโศกวอลซ์ประชุมพล Siamese Patrol มาร์ชราชวัลลภ และรำซัดชาตรี โดยชุดการแสดงที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ได้ถูกนำไปบรรเลงอีกวาระหนึ่งที่ประเทศเยอรมนีในกิจกรรมเชื่อมสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศเยอรมนีและประเทศไทยในปีเดียวกัน (พ.ศ. ๒๕๕๙)

สรุป

หนังสือแตรสยาม ถูกตีพิมพ์ด้วยจำนวนจำกัดและแจกจ่ายแก่ผู้เข้าร่วมงานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งได้หมดลงอย่างรวดเร็วในวันจัดงานนั้นเอง ทั้งนี้ทางผู้จัดงานก็ได้มีนโยบายแก่ผู้ที่สนใจให้สามารถเข้าถึงเอกสารชุดนี้ในรูปแบบของสื่อออนไลน์ โดยให้ผู้เข้าร่วมงานดาวน์โหลดเอกสารผ่านคิวอาร์โคดภายในงาน ปัจจุบันท่านผู้อ่านทุกท่านสามารถเข้าถึงหนังสือเล่มนี้ได้ในเว็บไซต์สมาคมดนตรีและมาร์ชชิ่งอาร์ทสากล (Music & Marching Arts International Association) โดยสามารถเข้าไปค้นหาในเว็บไซต์ www.marching-arts.org หรือทุกท่านสามารถใช้เว็บไซต์ค้นหาอันเป็นที่นิยมอย่าง Google โดยใส่คำสำคัญในการค้นหาว่า “หนังสือแตรสยาม” ก็สามารถเข้าถึงหนังสือเล่มดังกล่าวได้เช่นกัน

ในตอนต่อไปยังคงมีการหยิบนำหนังสือที่น่าสนใจอันสามารถเข้าถึงได้โดยเสรีในโลกอินเทอร์เน็ตไร้พรมแดนแห่งนี้มานำเสนอท่านผู้อ่านต่อไป หนังสือเล่มใดจะถูกหยิบยกนำมากล่าวถึงในบทความชุด มนุษย์/ดนตรี/หนังสือ นี้ โปรดติดตามตอนต่อไปครับ

เอกสารอ้างอิง

พูนพิศ อมาตยกุล, และ ณัฐชยา นัจจนาวากุล. (๒๕๕๙). แตรสยาม. *จากแตรเดี่ยวถึงวงซิมโฟนิคแบนด์.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิจุมภฏ-พันธุ์ทิพย์ และวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

1 STAND FOR ACOUSTIC & ELECTRIC GUITARS

GS200B NEW

EZPack Guitar Stand (Patented)

Though compact, the GS200B fits both acoustic and electric guitars and its rugged yet lightweight design folds down small enough to stow in your instrument case or backpack. The GS200B is the only stand you need to bring to the gig.

Height: 240mm (9.5")
Weight: 0.5 kg (1.1 lbs.)
Load Capacity: 10 kg (22 lbs.)
Folded size: 260mm × 110mm ×43mm (10.2" × 4.3" × 1.7")
Base Radius: 400mm × 280 mm (15.7" × 11")

นำเข้าและจัดจำหน่ายโดยTSH MUSIC www.tshmusic.com
(Tel. 02-622-6451-5)

“Rondeña”
วรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกแบบสเปนขนานแท้
โดย Regino Sainz de la Maza (1896-1981)

เรื่อง:
ชินวัฒน์ เต็มคำขวัญ (Chinnawat Themkumkwun)
ศิลปินกีตาร์คลาสสิกชาวไทยในระดับนานาชาติ
ศิษย์เก่าวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Regino Sainz de la Maza ในวัยหนุ่ม

ในวงการกีตาร์คลาสสิก เรามักได้ยินชื่อของ Regino Sainz de la Maza ในฐานะศิลปินกีตาร์คลาสสิกผู้บรรเลงบทเพลง Concierto de Aranjuez ของ Joaquín Rodrigo (1901-1999) เป็นคนแรกของโลก แต่ในทางกลับกัน เขาเป็นทั้งนักกีตาร์คลาสสิก ศาสตราจารย์ด้านกีตาร์คลาสสิก และคีตกวีชาวสเปน วรรณกรรมของเขามีความโดดเด่นอย่างมากในเรื่องของเสียงประสาน (Harmony) และความเป็นดนตรีชาตินิยม (Nationalism) โดยใส่กลิ่นอายความเป็นกีตาร์ฟลาเมนโกลงไปในกีตาร์คลาสสิกอย่างตรงไปตรงมาและเข้มข้น เรียกได้ว่าบทเพลงของเขาสามารถนำไปบรรเลงลงบนกีตาร์ฟลาเมนโกได้อย่างแนบเนียนเสมือนกับเป็นวรรณกรรมของกีตาร์ฟลาเมนโกโดยเฉพาะ เทียบเคียงได้กับ Paco de Lucía (1947-2014) นักกีตาร์ฟลาเมนโกคนสำคัญแห่งยุค ผู้ล่วงลับเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา

Regino Sainz de la Maza เกิดวันที่ ๗ กันยายน คริสต์ศักราช ๑๘๙๖ และเสียชีวิตวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน คริสต์ศักราช ๑๙๘๑ สาเหตุที่ต้องเอ่ยถึงวันเดือนปีเกิดและช่วงเวลาที่มีชีวิตอยู่ของเขา เนื่องจากในช่วงเวลา

Paco de Lucía นักกีตาร์ฟลาเมนโกคนสำคัญที่สุดแห่งยุค

นี้เป็นช่วงเดียวกับ Andrés Segovia (1893-1987) หนึ่งในศิลปินกีตาร์คลาสสิกผู้ขับเคลื่อนเครื่องดนตรีชิ้นนี้ให้ไปสู่เวทีคอนเสิร์ตสากล Sainz de la Maza เป็นอีกหนึ่งคนที่เป็นผู้ขับเคลื่อนวงการกีตาร์คลาสสิกเหมือนกัน แต่เขาอาจไม่สามารถทำได้มากเท่ากับ Segovia เนื่องจาก Segovia ได้ขยายกรอบของกีตาร์คลาสสิกออกจากคำว่า “Spanish Guitar” ให้กลายเป็น “Concert Classical Guitar” เราจะสังเกตได้ว่า Segovia ได้ร่วมงานกับนักประพันธ์บทเพลงคลาสสิกชั้นแนวหน้าในยุคนั้นที่ไม่ใช่แค่นักประพันธ์ชาวสเปน ยกตัวอย่างเช่น Manuel Maria Ponce (เม็กซิโก) Mario Castelnuovo-Tedesco (อิตาลี) Heitor Villa-Lobos (บราซิล) Alexandre Tansman (โปแลนด์)

Andrés Segovia และ Regino Sainz de la Maza บนหน้าปกซีดี

และนักประพันธ์ท่านอื่น ๆ อีกมากมาย นี่จึงเป็นเหตุผลที่ดนตรีของ Sainz de la Maza นั้นอยู่ในกรอบของดนตรีสเปนเสมอมา

Regino Sainz de la Maza มีพี่ชายชื่อ Eduardo Sainz de la Maza (1903-1982) ซึ่งเป็นนักกีตาร์และคีตกวีเช่นเดียวกัน เพียงแต่ Eduardo มีอุปนิสัยที่ต่างจาก Regino มาก ทำให้ Eduardo ตัดสินใจไปเรียนเชลโลแทน เนื่องจากถูกครอบงำและเปรียบเทียบด้วยพรสวรรค์ของน้องชาย แต่ในปีคริสต์ศักราช ๑๙๓๐ เขาก็ได้ตัดสินใจเลิกเล่นเชลโลแล้วกลับมาเล่นกีตาร์อีกครั้ง แต่ด้วยบุคลิกที่เก็บตัวของเขา ทำให้ให้ Eduardo เกษียณตัวเองจากเวทีคอนเสิร์ตค่อนข้างเร็ว (เกษียณในปีคริสต์ศักราช ๑๙๖๐) หลังจากนั้นเขาก็อุทิศตนเพื่อการสอนและการเรียบเรียงบทเพลงสเปนตราบจนวาระสุดท้าย ชื่อเสียงของเขาจึงไม่อาจโด่งดังเท่ากับ Regino ผู้ซึ่งเป็นน้องชาย

ช่วงเหตุการณ์สำคัญของ Regino Sainz de la Maza โดยสังเขป

คริสต์ศักราช ๑๙๑๗ - เริ่มอาชีพนักกีตาร์คอนเสิร์ตที่เมืองบาร์เซโลนา ประเทศสเปน

คริสต์ศักราช ๑๙๒๐ - เปิดการแสดงคอนเสิร์ตครั้งแรก (Debut) ในกรุงมาดริด ประเทศสเปน โดยร่วมมือกับ Manuel de Falla (1876-1946) คีตกวีสเปนชั้นแนวหน้าในยุคนั้น ที่โรงละคร Lara Theatre

คริสต์ศักราช ๑๙๓๕ - ได้รับเลือกให้เป็นศาสตราจารย์ด้านกีตาร์คลาสสิกคนแรก ที่มหาวิทยาลัยดนตรี Madrid Music Conservatory ขึ้นชื่อว่าเขาเป็นอาจารย์ที่ดุ เข้มงวดมาก ๆ และต้องการลูกศิษย์ที่มี

Eduardo Sainz de la Maza (1903-1982)

ระเบียบวินัยเป็นพิเศษ

คริสต์ศักราช ๑๙๔๐ - แสดงคอนเสิร์ตรอบปฐมทัศน์ของโลกในบทเพลง “Concierto de Aranjuez” ประพันธ์โดย Joaquín Rodrigo ในเมืองบาร์เซโลนา ประเทศสเปน ซึ่งเป็นคอนแชร์โตอันโด่งดังที่สุดตลอดกาล สำหรับกีตาร์คลาสสิกและวงออร์เคสตรา

คริสต์ศักราช ๑๙๕๕ - ได้ตีพิมพ์บทความเรื่อง “The Guitar and its history” (the Ateneo of Madrid) ซึ่งเป็นหนึ่งในบทความสำคัญของประวัติศาสตร์กีตาร์คลาสสิกในสเปน

คริสต์ศักราช ๑๙๕๘ - เข้าเป็นสมาชิกของ Royal Academy of Fine Arts of San Fernando of Madrid ทำให้กีตาร์คลาสสิกได้รับการยอมรับจาก Royal Academy of Fine Arts เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ดนตรีในสเปน

บทเพลง Rondeña ถูกตีพิมพ์ครั้งแรกในปีคริสต์ศักราช ๑๙๖๒ แต่สันนิษฐานว่าได้ถูกเขียนขึ้นก่อนหน้านี้โดยไม่ได้เขียนออกมาเป็นโน้ตบรรทัดห้าเส้น บทเพลงถูกเขียนในรูปแบบของกีตาร์ฟลาเมนโกโดยใช้แบบฟอร์มจาก Fandango (บทเพลงเต้นรำแบบสามจังหวะ) อย่างไรก็ตาม Sainz de la Maza ได้ผสมผสานจังหวะการนับแบบสองลงไปด้วย ในทางภาษาดนตรีถูกเรียกว่าเฮมิโอลา (Hemiola) สังเกตได้จากเครื่องกำหนดจังหวะในโน้ตเพลงที่มีการระบุจังหวะแบบ 3/4 และ 6/8 อยู่ด้วยกัน

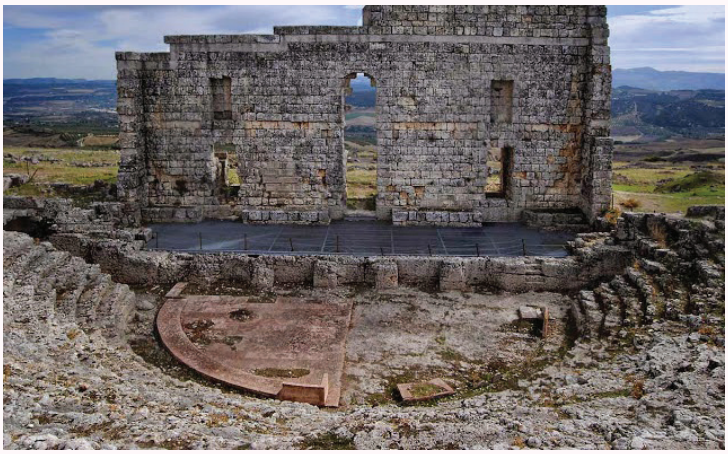

เครื่องกำหนดจังหวะในโน้ตเพลงที่มีการระบุจังหวะแบบ 3/4 และ 6/8 อยู่ด้วยกัน

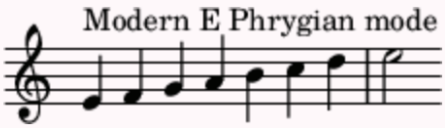
ชื่อเพลง Rondeña ได้มาจากชื่อเมือง Ronda ในแคว้นอันดาลูเซีย ประเทศสเปน ความเร็วของบทเพลงถูกระบุด้วยคำว่า Allegretto (ค่อนข้างเร็ว) แสดงให้เห็นว่าดนตรีสเปนไม่ใช่เรื่องของความเร็วของการเล่นตัวโน้ตแต่ละตัว แต่เป็นเรื่องของความแข็งแรงชัดเจนของจังหวะที่ไม่สามารถทำให้ออกมาได้อารมณ์หากจังหวะของเพลงถูกกำหนดหรือถูกบรรเลงเร็วเกินไป และที่สำคัญ บทเพลงนี้เป็นบทเพลงที่บรรเลงประกอบการเต้นรำที่ผู้เต้นรำจะต้องมีเวลามากพอในการขยับเคลื่อนไหวร่างกายให้ลงตรงตามจังหวะอย่างแม่นยำ

บทเพลงสเปนกับบันไดเสียง D minor นั้นมักเป็นสิ่งที่มาคู่กัน เนื่องจากเสียงของตัวโน้ตสามารถเข้ากันได้ดีอย่างมากกับ Phrygian Mode ซึ่งในปัจจุบันคือ Natural minor Scale บทเพลง Rondeña เป็นอีกหนึ่งบทเพลงที่เลือกใช้บันไดเสียงนี้เสมือนกับบทเพลงสเปนหลาย ๆ เพลงในวรรณกรรมกีตาร์คลาสสิก รวมถึงการตั้งสายแบบ “Drop D” (ตั้งสายกีตาร์สายที่หกต่ำลงหนึ่งช่วงเสียง เพื่อให้สามารถได้น้ำเสียงที่หนาและลึกกว่าเดิม สะดวกในการเล่นบทเพลงในบันไดเสียงนี้) ในช่วงกลางของดนตรี บทเพลงได้ถูกเปลี่ยนบันไดเสียง (Modulation) ให้กลายเป็นบันไดเสียง G minor ซึ่งเป็น Subdominant (Scale Degree ลำดับที่สี่) ของบันไดเสียง D minor ในตอนขึ้นต้นของบทเพลง

Sainz de la Maza ได้ใช้สัญลักษณ์เฟอร์มาตา (Fermata) ซึ่งเป็นการเพิ่มค่าของตัวโน้ตแบบค้างยาว เขาใช้มันในการแบ่งส่วนของบทเพลงอย่างชัดเจนบ่อยครั้ง เพื่อจุดประสงค์ทางด้านการตีความและประกอบการเต้นรำ สัญลักษณ์

สถาปัตยกรรมของเมือง Ronda ที่มักสร้างขึ้นด้วยหิน Limestone (หินปูน)

Modern Phrygian Mode ในปัจจุบัน

ตัวอย่างการใส่ Fermata ของ Sainz de la Maza

Fermata ในบทเพลงนี้ ไม่ใช่เพียงแต่การหยุดหรือค้างยาว แต่เป็นการทำหน้าที่ในฐานะเครื่องหมายหายใจเพื่อเตรียมพร้อมการลงจังหวะเพื่อบรรเลงคู่กับนักเต้นฟลาเมนโกในการลงจังหวะตกพร้อม ๆ กับเสียงดนตรีกีตาร์คลาสสิก เราจะสังเกตเห็นเครื่องหมาย Fermata ได้ในทุก ๆ ตอนจบของแต่ละส่วน (Section) ในบทเพลงนี้

Copla เป็นลักษณะการเขียนเพลงสเปนที่มีความเป็นท่วงทำนองมีความเป็นบทกวี ในบางครั้งมันถูกเรียกในอีกชื่อว่า Andalusian Copla ตามแหล่งที่มาของต้นกำเนิด (แคว้นอันดาลูเซีย) Sainz de la Maza ได้เขียนท่วงทำนองแบบ Copla ลงไปในช่วงท้ายของบทเพลงด้วยท่วงทำนองธรรมดา ๆ ที่ซ่อนไปด้วยเสียงประสานที่สวยงามและซาบซึ้ง หากได้ลองบรรเลงทำนอง Copla ที่เขาเขียนโดยปราศจากเสียงประสานเหล่านี้ เสียงของบทเพลงจะแห้ง จืดชืด ปราศจากอารมณ์และธรรมดาเป็นอย่างมาก แต่ด้วยเสียงประสานที่เขาได้สร้างสรรค์ลงไปทำให้ Copla ของบทเพลงนี้มีความซาบซึ้งไพเราะ เสมือนกับเป็นอีกท่อนของบทเพลงร้องที่แยกออกมาจากบทเพลงเลยก็ว่าได้ Copla นั้นได้ถูกนำมาใช้หลายครั้งในฐานะท่อนกลางของบทเพลงสเปนชิ้นใหญ่ (ท่อนช้า) ยกตัวอย่างเช่น บทเพลง Sonatina Meridional ของ Manuel Maria Ponce (1882-1948) ที่ได้ใช้ท่อนกลางในสไตล์ของ Copla เสมือนกับบทเพลง Rondeña ถึงแม้ว่า Ponce จะเป็นคีตกวีชาวเม็กซิกันแต่เขาก็ได้เขียนบทเพลงในสไตล์สเปนเช่นเดียวกัน (ตามคำขอของ Andrés Segovia) เพียงแต่จะเป็นรสชาติสเปนแบบผสมผสาน ซึ่งต่าง

จาก Sainz de la Maza ที่เป็นรสชาติสเปนแบบดั้งเดิมของแท้โดยแทบจะไม่มีกลิ่นอายของวัฒนธรรมดนตรีชาติอื่น ๆ ผสมอยู่เลย

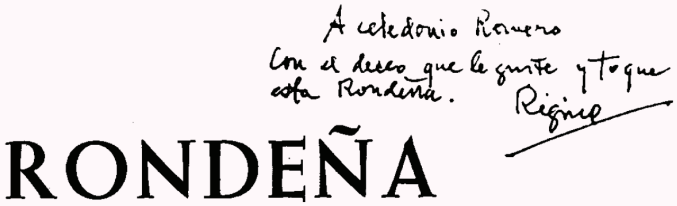

Copla ในบทเพลง Rondeña

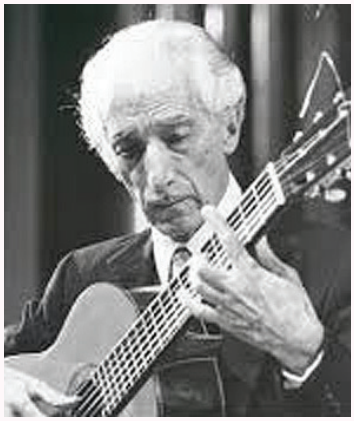

Copla ในบทเพลง Sonatina Meridional

บทเพลง Rondeña จึงเป็นอีกหนึ่งวรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกสัญชาติสเปนขนานแท้ที่มีความโดดเด่นมากที่สุดชิ้นหนึ่งในประวัติศาสตร์กีตาร์คลาสสิก ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของเสียงประสาน จังหวะ ฉันทลักษณ์ และองค์ประกอบอื่น ๆ อีกมากมาย การเขียนบทเพลงเองก็ถูกเขียนโดยคีตกวีที่เป็นนักกีตาร์คลาสสิก เขียนเพื่อแสดงเอง ทำให้เทคนิคการเล่นนั้นทำมาเพื่อกีตาร์คลาสสิกโดยเฉพาะ หรือแม้กระทั่งการเขียนเพื่อเป็นของขวัญ Sainz de la Maza ชอบที่จะมอบบทเพลงที่เขาเขียนให้แก่นักดนตรีที่เขาได้พบเจอด้วยความภาคภูมิใจ กาลเวลาผ่านไปหลายสิบปี บทเพลงนี้ได้กลายเป็นชิ้นงานศิลปะในฐานะ “วรรณกรรมกีตาร์คลาสสิกสเปนอันทรงคุณค่า”

โน้ตเพลง Rondeña ที่มีการเขียนอุทิศให้ สันนิษฐานว่าเขียนให้ใครคนใดคนหนึ่งในครอบครัว Romero

Regino Sainz de la Maza ในวัยชรา

THAILAND INTERNATIONAL JAZZ CONFERENCE
JAZZ
Learning Jazz for the Learning Society - Happy Society
Are You the one who has what it takes to become the winner of TIJC Solo competition? Show the world who You really are and win 50,000 THB
TIJC
Solo Competition 2023
Award
Best Soloist – Certificate and 50,000 Thai Baht. All finalists will receive a certificate, adjudicator comments and a CD recording of his / her performance.
Schedule
• Deadline for Submission December 15th 2022
• Finalist Announcement December 29th 2022
• Final Round January 27–29th 2023
For registration and information
www.tijc.net
www.facebook.com/tijc.net

Music and Soft Power

เรื่อง:
พีรวัส รุจิราลัย (Prerawas Rujiralai)
โนอาห์ กัญญะพงศ์ (Noah Kanyapong)
ไชยศักดิ์ พลอยแสงสาย (Chaiyasak Ploysangsai)
คณุตม์ สุนทรศารทูล (Kanut Soonthornsaratoon)
นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาธุรกิจดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

โจเซฟ เนย์
(ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=-qgKWJT3WaU)

บทนำ

หลายคนอาจได้ยินคำว่า Soft Power กันบ่อยครั้งในช่วงตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นมา ในขณะที่เนื้อหาข่าวต่าง ๆ นั้น อาจจะเรียกอาหาร การท่องเที่ยว หรือการแสดงบนเวทีของศิลปินที่มีชื่อเสียงว่าเป็น Soft Power แต่กระนั้นคำนี้มีความหมายแท้จริงว่าอย่างไร ในฐานะที่พวกเราอยู่ในอุตสาหกรรมดนตรีหรือแวดวงงานเพลง แล้ว Soft Power เข้ามาเกี่ยวข้องได้อย่างไร วันนี้เราจะได้ทำความรู้จักกับสิ่งเหล่านี้มากขึ้น เพื่อที่จะเป็นความรู้สำหรับการนำไปใช้และเป็นสิ่งที่ทำให้ทุก ๆ คนรู้จักมากขึ้น

อำนาจอ่อนคืออะไร

อำนาจอ่อน (Soft Power) คือสิ่งที่ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์มนุษยชาติมานาน ซึ่งโจเซฟ เนย์ ได้ให้นิยามของ Soft Power ไว้ดังนี้

"This second aspect of power-which occurs when one country gets other countries

Soft Power and Hard Power
(ที่มา: https://www.amarintv.com/spotlight/insight/detail/24136)

to want what it wants-might be called co-optive or Soft Power in contrast with the hard or command power of ordering others to do what it wants."

"อำนาจที่เกิดขึ้นซึ่งเกิดขึ้นเมื่อประเทศหนึ่งต้องการให้อีกประเทศหนึ่งทำในสิ่งที่ตนต้องการ หรือที่เรียกว่า การให้ความร่วมมือหรืออำนาจอ่อน ตรงกันข้ามกับอำนาจสั่งการที่สั่งให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ตนต้องการ"

อธิบายได้ว่า Soft Power คือความสามารถในการทำให้ผู้อื่น "ต้องการ" และ "ยอมรับ" ในสิ่งที่คุณต้องการ โดยสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ เขา "เต็มใจ" ที่จะ "ต้องการ" และ "ยอมรับ" มัน

โจเซฟ เนย์ ได้กล่าวถึงแหล่งทรัพยากรสำคัญของ Soft Power ซึ่งประกอบไปด้วย ๓ ประการ ดังนี้

๑. วัฒนธรรม (Culture) ถ้าวัฒนธรรมของประเทศหนึ่งมีความสอดคล้องกับผลประโยชน์และค่านิยมของประเทศอื่น ๆ โอกาสที่วัฒนธรรมดังกล่าวจะกลายเป็น Soft Power ของประเทศนั้นก็จะง่ายขึ้น วัฒนธรรมของประเทศที่ส่งผลให้เกิด Soft Power มีหลายรูปแบบ เช่น **อาหาร** สามารถเกิด Soft Power ในด้านของการจดจำอาหารหลักของชาติ เช่น ต้มยำกุ้งของไทย ซูชิของญี่ปุ่น กิมจิของเกาหลี เป็นต้น **การท่องเที่ยว** สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ จะทำให้เกิด Soft Power ในด้านของการดึงดูดผู้คนจากประเทศต่าง ๆ ให้เข้ามาในประเทศของเรา และได้ซึมซับรับรู้ถึงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศเรากลับออกไป **ภาพยนตร์** เป็นอุตสาหกรรมบันเทิงที่สามารถสอดแทรกวัฒนธรรมของประเทศเพื่อให้ผู้คนจากประเทศต่าง ๆ ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมของประเทศและเกิดความสนใจ เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Friends จากประเทศสหรัฐอเมริกาที่ผู้คนทั่วโลกดูเพื่อฝึกภาษาอังกฤษ และ**ดนตรี** เป็นต้น

๒. ค่านิยมทางการเมือง (Political Values) ถ้าประเทศดังกล่าวมีค่านิยมทางการเมืองที่สอดคล้องกับประเทศอื่น ๆ Soft Power ของประเทศนั้นจะเพิ่มขึ้น ในทางกลับกัน อย่างเช่นสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ. ๑๙๕๐ ที่ยังมีการแบ่งแยกสีผิว ทำให้ Soft Power ของสหรัฐอเมริกาในทวีปแอฟริกานั้นมีน้อย เป็นต้น

๓. นโยบายต่างประเทศ (Foreign Policies) ถ้าประเทศหนึ่งดำเนินนโยบายที่สอดคล้องจริงใจกับประเทศอื่น ๆ โอกาสที่จะสร้าง Soft Power ก็จะมีมากขึ้น เช่น นโยบายต่างประเทศที่รักสันติและเคารพในสิทธิมนุษยชน โอกาสที่จะสร้าง Soft Power ให้แก่ประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยก็จะมีมากขึ้น

ร็อกแอนด์โรลกับเร็กเก
(ที่มา: https://www.thaipost.net/main/detail/89721 และ https://www.liveabout.com/essential-reggae-classics-3552845)

ทำไม Soft Power จึงดีกว่า Hard Power

Hard Power เกิดจากการมีทรัพยากรเชิงกายภาพที่จำเป็นต่อการสร้างอำนาจนั้นจำนวนมากพอ เช่น การมีกองทัพ มีอาวุธยุทโธปกรณ์ มีกำลังคน หรือมีตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ที่ได้เปรียบ ซึ่งการเกิดผลของ Hard Power จะส่งผลเกิดขึ้น ณ ตอนนั้นทันที แต่ไม่ยั่งยืน เพราะการที่อำนาจขึ้นอยู่กับปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรทางกายภาพนั้น มีต้นทุนในการสร้างอำนาจสูง และอำนาจลักษณะนี้สามารถเสื่อมค่าได้หากทรัพยากรเหล่านั้นไม่ได้มีคุณค่าในทางเศรษฐศาสตร์อีกต่อไป เช่น ประเทศที่เป็นผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ สามารถใช้น้ำมันเป็นเครื่องมือในการกดดันประเทศอื่น แต่หากประเทศที่โดนกดดันหันไปใช้พลังงานทางเลือกแทน ไม่ต้องพึ่งน้ำมันอีกต่อไป อำนาจแข็งผ่านการใช้น้ำมันเป็นเครื่องมือจะหมดค่าไปทันที ดังนั้น ความสามารถของอำนาจอ่อนในการปรับโครงสร้างแรงจูงใจของกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการจัดการความคิดของผู้อื่นให้เห็นถึงประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลงความคิดของตนไปในทางที่เจ้าของอำนาจอ่อนต้องการ ซึ่งจะไม่ส่งผลที่เด่นชัด ณ ตอนนั้น แต่หากได้รับการสร้างแรงจูงใจและถูกชักชวนจากอำนาจอ่อนอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ผลของอำนาจอ่อนจะคงอยู่ไปตราบถาวร

ดนตรีเป็น Soft Power อย่างไร

รสนิยมผู้ฟัง

“ร็อกแอนด์โรล” สไตล์การเล่นดนตรีที่โด่งดังจากปลายยุค ‘40s ถึงยุค ‘50s ช่วงนั้นมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในสังคม “คนผิวสี” และ “คนขาว” อยู่ร่วมกันและหลอมรวมวัฒนธรรม

ซอฟต์พาวเวอร์เกาหลี
(ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=UmeaOUp€€iw)

เหล่าอดีตผู้ถูกกดขี่เข้ามาในเมืองใหญ่ และพกพาดนตรีแจ๊ส-สวิงติดตัวมาพบกับนักดนตรีท้องถิ่น การผสมผสานแนวดนตรีจึงเกิดขึ้นอย่างน่าสนใจ เริ่มแรกแนวดนตรีแจ๊สเป็นเหมือนแนวทางดนตรียอดนิยม แต่หลังจากยุคสมัยผลัดเปลี่ยนเข้าสู่ดนตรีกึ่งเทคโนโลยี กีตาร์ไฟฟ้า เครื่องขยายเสียง และไมโครโฟนรูปแบบใหม่ถือกำเนิดขึ้น และกลายเป็นแนวดนตรีทางเลือกของคนยุคใหม่ ณ ขณะนั้น ในช่วงกลางยุค ‘50s ดนตรีร็อกแอนด์โรลเข้าสู่ยุค “Rockabilly” มี Elvis Presley, Carl Perkins และ Johnny Cash เป็นแนวหน้า ช่วงนี้เป็นช่วงที่มีการผนวกเอาแนวดนตรีคันทรีมาร่วมผสมผสานด้วย ดนตรียุคนี้จึงมีความ “อเมริกัน” จำเป็นที่นิยมและได้รับการสนับสนุนอย่างมาก ซึ่งดนตรีร็อกแอนด์โรลไม่ได้สร้างเพียงความสุขผ่านการฟังเท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างวัฒนธรรมที่ทำให้คนอเมริกันภูมิใจ อีกทั้งยังสามารถเผยแพร่ความโดดเด่นจุดนี้สู่เวทีโลกได้อย่างแข็งแกร่ง

ร็อกแอนด์โรลคือตัวแทนแห่งความกลมเกลียวอันเป็นวิถีแห่งอเมริกัน ซึ่งกลายเป็นฉากหน้าสำคัญที่ทำหน้าที่เป็นดั่ง Soft Power ให้คนซึมซับวัฒนธรรมอเมริกันอย่างเปิดกว้าง ดนตรีร็อกแอนด์โรลถูกมองว่าเป็นกาวเชื่อมสัมพันธ์และขจัดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ มีการพัฒนาด้านภาษา ไลฟ์สไตล์ และแฟชั่นตามแนวดนตรี สิ่งที่สะท้อนความกลมเกลียวเหล่านี้ส่งผ่านออกไปในรูปแบบดนตรีและทำให้ผู้คนทั่วโลกรู้จักและจดจำความเป็นอเมริกันด้วย Soft Power ที่เรียกว่าร็อกแอนด์โรล ในช่วงปลายยุค ‘60s ถึงต้นยุค ‘70s ดนตรีเร็กเกเติบโตอย่างรวดเร็วและแผ่ขยายอิทธิพลเป็นวงกว้าง ชื่อของ Bob Marley เป็นดั่งสัญลักษณ์อันโด่งดังของดนตรีประเภทนี้ เนื่องจากกระแสของเร็กเกกำลังมา และเขาก็ค่อย ๆ ถ่ายทอดความสวยงามของดนตรีประเภทนี้ให้คนได้ฟัง เขาไม่ได้เที่ยวประกาศและชูความโดดเด่นของเร็กเก แต่บ็อบและวงดนตรีเร็กเกอื่น ๆ นำเสนอความโดดเด่นของดนตรี สอดแทรกกลิ่นอายวัฒนธรรมจาเมกา พร้อมทั้งทำทุกอย่างให้มีความเป็นสากลมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเปิดรับวิถีการเสพดนตรีของคนต่างชาติหรือการเปิดสังคมให้คนอื่นสามารถเข้าถึงวิถีจาเมกาได้มากขึ้น “ดนตรีสร้างการเปลี่ยนแปลง” แนวคิดแบบราสตาฟารียังคงมีผลเสมอมา ดนตรีเร็กเกอาจสร้างภาพจำเรื่องความสันติและวัฒนธรรมการสูบกัญชา แนวเพลงเองยังสร้างความสนุกสนานให้แก่คนทั่วโลก ดังนั้น หากใครนึกถึงดนตรีสนุก ๆ มาพร้อมสีสันและวิถีการดำเนินชีวิตรักสันติก็ต้องนึกถึงสไตล์เร็กเกที่มาจากจาเมกา ดนตรีเร็กเกจึงเปรียบดั่ง Soft Power ที่ผลักดันให้จาเมกาก้าวขึ้นมามีชื่อโดดเด่นบนเวทีโลก แม้จะไม่ใช่ประเทศที่มีพลังอำนาจแบบ Hard Power เท่าไหร่นัก วัฒนธรรมดนตรีประเภทนี้กลายเป็นสัญลักษณ์ของการเคลื่อนไหวทางการเมืองและเรียกร้องสิทธิมนุษยชนในหลายประเทศแถบทวีปอเมริกาใต้ ต่อมาจึงได้กลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเรียกร้องสิทธิ์ นอกจากนี้ยังเป็นเหมือนสัญลักษณ์ของความสนุกควบคู่ความสงบสุข ทั้งหมดนี้เป็นวิถีของชาวจาเมกาที่ทุกคนรู้จักและซึมซับมาตลอดหลายสิบปี

หากพูดถึง Soft Power กับดนตรี จะไม่พูดถึงวงการ K-pop คงไม่ได้ หลังจากดนตรีเร็กเกและร็อกแอนด์โรลสร้างมิติแห่ง Soft Power อันยิ่งใหญ่เมื่อหลายทศวรรษก่อน ก้าวข้ามมาถึงปัจจุบันวงการดนตรีเกาหลีเองก็ยิ่งใหญ่ไม่แพ้กัน จุดเริ่มต้นถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่ช่วง “Korean Wave” ที่เกาหลีใต้ส่งออกวัฒนธรรมทุกรูปแบบ และเริ่มพัฒนาจุดเด่นด้านต่าง ๆ เพื่อตอบโจทย์การเสพความบันเทิง นั่นรวมถึงดนตรีด้วย ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปลายยุค ‘90s เกาหลีมุ่งเป้าสร้างวัฒนธรรมอันโดดเด่นไม่ใช่เพียงเพราะอยากนำเสนอตัวตนบนเวทีโลก แต่ยังสร้าง Soft Power ที่เป็นดั่งเครื่องมือสำคัญ

ในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ รวมถึงการสร้างรายได้จำนวนมหาศาลอีกด้วย เราทุกคนคงรู้จักวง K-pop ยุคเก่า ทั้ง Super Junior, Wonder Girls และในยุคปัจจุบันชื่อ BTS, Blackpink, GOT7 และอีกหลายต่อหลายวงก็โด่งดังระดับโลก ทั้งหมดไม่ใช่เรื่องบังเอิญ แต่วงเหล่านี้ได้รับการผลักดันให้เติบโตโดยมีทิศทางที่มุ่งเป้าเรื่องการสร้างแรงกระเพื่อมในเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งศิลปินไม่จำเป็นต้องป่าวประกาศว่ามาจากเกาหลี แต่รูปแบบการนำเสนอผลงานด้วยเอกลักษณ์ทางดนตรี การแสดง รวมถึงภาษาที่ใช้ ก็สามารถเป็นเครื่องยืนยันว่านี่คือ “เกาหลี” และทำให้คนทั่วโลกสนใจกับความโดดเด่นตรงนี้แบบไม่ยัดเยียด เพลงป๊อป ฮิปฮอป หรือดนตรีเต้น อุตสาหกรรมดนตรีเกาหลีไม่ได้จำแนกแจกแจงประเภทแบบนั้น แต่พวกเขาผสมผสานองค์ประกอบที่เข้ากันได้มาอยู่ด้วยกันอย่างลงตัว ในแต่ละวงสมาชิกแต่ละคนก็มีจุดเด่นที่เหมาะสำหรับการสร้างความหลากหลาย ดังนั้นผลงานของศิลปินเกาหลีจึงแตกต่างไม่เหมือนใคร

Soft Power ของเกาหลีทรงพลังเพียงใด การแทรกซึมสู่คนรุ่นใหม่คือกุญแจสำคัญอย่างยิ่ง วัฒนธรรม K-pop เข้าไปอยู่ในทุกพื้นที่จนบางครั้งเราอาจเห็นปัญหาความขัดแย้งคลี่คลายหรือทวีความรุนแรงมากขึ้นการค่อย ๆ หล่อหลอมความชื่นชอบและคุ้นเคย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเครือข่ายไร้พรมแดน ยิ่งผลักดันให้ผู้คนสามารถเสพความบันเทิงได้อย่างอิสระมากขึ้น ไม่ได้ถูกกำหนดอยู่แค่หน้าจอโทรทัศน์หรือสัญญาณความบันเทิงจากประเทศตนเท่านั้น พลังดังกล่าวถึงขั้นสร้างความขัดแย้งได้ เช่น ในจีน คนรุ่นใหม่ชื่นชอบศิลปินเกาหลีจนเกิดเป็นพลังต่อต้านการจำกัดสิทธิ์ในการเสพความบันเทิงของภาครัฐ นี่เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดที่บ่งบอกว่า Soft Power จากอุตสาหกรรม K-pop มีอิทธิพลมากเพียงใด ในขณะเดียวกัน พวกเขา (ศิลปิน K-pop) ก็สามารถก้าวขึ้นสู่เวทีระดับโลก มีการทัวร์คอนเสิร์ตมากมาย และสร้างบรรทัดฐานความทันสมัย ไม่ใช่แค่กับคนเอเชียด้วยกัน แต่อาจยิ่งใหญ่ถึงขนาดยุคสมัยร็อกแอนด์โรลของสหรัฐอเมริกา ซึ่งรวมถึงแฟชั่น ไลฟ์สไตล์ และภาษา ทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า Soft Power จากวงการดนตรีนั้นยิ่งใหญ่และอยู่คู่กับโลกเรามาโดยตลอด

ตัวอย่าง Soft Power อันทรงพลังจากทั่วโลก

Soft Power from Korea

ตัวอย่าง สถานที่ท่องเที่ยวในเกาหลี ภาพยนตร์ ซีรีส์ เพลง เครื่องสำอาง อาหาร จะเห็นได้ว่า K-pop ของเกาหลีดังมากโดยเฉพาะในเอเชีย ถ้าถามว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร มันเกิดขึ้นจากการที่เมื่อ K-pop เริ่มดัง ทางรัฐบาลเกาหลีได้ให้การสนับสนุนทำให้แฟนคลับนอกประเทศเริ่มอยากศึกษาวัฒนธรรมเกาหลี และรัฐบาลก็ได้สนับสนุนมากขึ้นจากเดิมและเพิ่มการสนับสนุนในหลาย ๆ ด้าน ทำให้เกิด Soft Power ที่ผลักดันวัฒนธรรมเกาหลี ตัวอย่างเช่น มีการปล่อยกู้ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์และสื่อบันเทิง มีการพัฒนาภาพยนตร์และสื่อบันเทิงให้สนับสนุน Soft Power โดยการนำเสนออาหาร สถานที่ท่องเที่ยว และเครื่องสำอาง ผ่านทางภาพยนตร์และสื่อบันเทิง นอกจากนี้องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเกาหลียังสนับสนุนงบประมาณในการนำภาพยนตร์และสื่อบันเทิงของเกาหลีไปเผยแพร่ในต่างประเทศได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อีกทั้งสถานทูตและองค์กรรัฐก็ออกมาให้สัมภาษณ์เพื่อโพรโมตซีรีส์และเพลงใหม่ ๆ เป็นการต่อยอดการสร้าง Soft Power ให้ต่อเนื่องจากทั้งสถานที่ท่องเที่ยว เครื่องสำอาง และอาหารเกาหลี ด้วยเหตุผลข้างต้น ทำให้เข้าใจได้ว่า เพราะเหตุใด K-pop ถึงสามารถกลายเป็น Soft Power ที่ยั่งยืนในระยะเวลาสั้น ๆ ได้

Soft Power from Japan

ตัวอย่าง อนิเมะ เพลง ภาพยนตร์ วงไอดอล แฟชั่น Soft Power จากวัฒนธรรมญี่ปุ่นนั้นเข้าถึงได้ง่ายมาก เนื่องจากเป็นประเทศแรก ๆ

ซอฟต์พาวเวอร์ญี่ปุ่น
(ที่มา: https://www.facebook.com/Affluent-Times-100978222116187/videos/466147324615844/)

ซอฟต์พาวเวอร์ของไทย
(ที่มา: https://bestreview.asia/musics/lisa-blackpink, https://adaybulletin.com/talk-guest-milli/47194 และ https://www.lazada.co.th/products/bambam-got7-korean-boy-band-kpop-poster-77poster-i2381784114.html)

ที่ประสบความสำเร็จด้านสื่อการ์ตูนทั้งแบบนิยาย หนังสือภาพ และแอนิเมชัน ทำให้เกิดการรับฟังเพลงที่เป็นแนวของญี่ปุ่นเองได้ง่ายจากการดูแอนิเมชัน นอกจากนี้ ทางรัฐบาลญี่ปุ่นก็ยังสนับสนุนโดยการช่วยโพรโมตแอนิเมชันในต่างประเทศ ทำให้แฟนคลับยังเหนียวแน่นและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ วงการสื่อของญี่ปุ่นนั้นเรียกได้ว่าเป็นการรักษาวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ไม่ใช่แค่เผยแพร่ให้คนอื่นได้รับรู้และสนใจเท่านั้น แต่เป็นการทำให้เด็กและเยาวชนในประเทศยังคงสืบสานวัฒนธรรมต่าง ๆ ต่อไป หากถามว่ามีแต่การ์ตูนหรือไม่ที่คนภายนอกรู้จัก สามารถตอบได้ว่า ไม่เลย เพราะภายในการ์ตูนของญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นทั้งในรูปแบบนิยาย การ์ตูนภาพ หรือแอนิเมชัน จะมีการแอบแทรกสิ่งต่าง ๆ ของญี่ปุ่นเข้าไป เช่น ภาษา สถานที่ท่องเที่ยวภายในญี่ปุ่น อาหาร งาน เทศกาล เทคโนโลยี สินค้า แฟชั่น หรือแม้แต่รูปแบบการสร้างที่อยู่อาศัย และจากการที่เราศึกษาการสร้าง Soft Power ในญี่ปุ่นมา อีกหนึ่งความสามารถที่ญี่ปุ่นทำได้ดี คือ การรวมวัฒนธรรม ยกตัวอย่างด้านอาหาร เช่น การกินมายองเนสกับอาหารญี่ปุ่น หรือแกงกะหรี่จาก

5F ตามที่รัฐบาลไทยประกาศว่าเป็น Soft Power
(ที่มา: https://www.thaigov.go.th/infographic/contents/details/5232)

อินเดีย ที่กลายมาเป็นอาหารประจำชาติของญี่ปุ่น หรือในด้านแฟชั่น เช่น แฟชั่นแบบ Gothic แบบญี่ปุ่น ก็เป็นการรับวัฒนธรรมมาจากอังกฤษ หรือแม้แต่แนว Gyaru ที่รู้จักกันในแนวแกล (Gal) ก็เป็นการล้อเลียนการแต่งกายมาจากอเมริกา ซึ่งก็กลายมาเป็นเอกลักษณ์ในญี่ปุ่นไป ด้วยเหตุผลข้างต้น ทำให้ Soft Power ของญี่ปุ่นแข็งแรงและยั่งยืนมานาน แม้ว่าจะผ่านไปกี่ยุคกี่สมัย Soft Power ของญี่ปุ่นก็จะไม่มีวันจางหาย ถ้ายังมีการสนับสนุนจากทางรัฐบาลและประชาชนที่คอยช่วยกันต่อไป

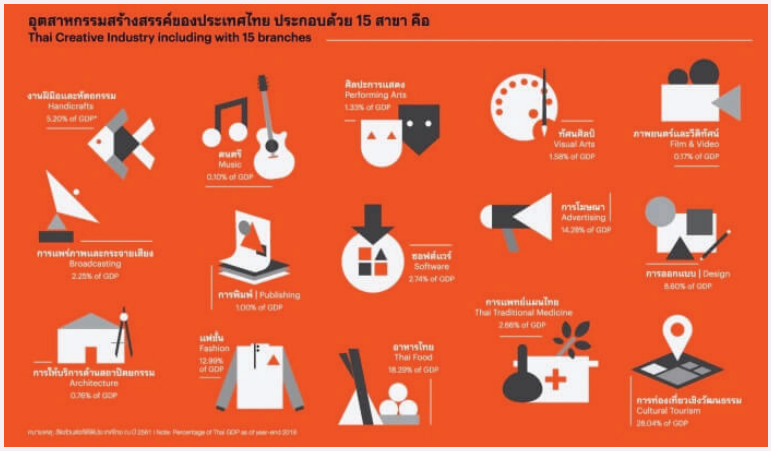
Soft Power from USA

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา Soft Power ที่โดดเด่นหลัก ๆ นั้นมี ๒ ด้านด้วยกัน คือ อุตสาหกรรมภาพยนตร์และการศึกษา อุตสาหกรรมภาพยนตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกาถือได้ว่าโด่งดังอันดับต้น ๆ ของโลก เนื่องจากวงการภาพยนตร์อย่าง Hollywood นั้นสามารถตีตลาดได้ทั่วโลก ทุกคนจะต้องเคยดูหนังฮอลลีวูดอย่างน้อย ๒-๓ เรื่องต่อคนแน่นอน และประเด็นในภาพยนตร์ของ Hollywood ถ้าเป็นแนวแอ็กชันที่ผสมผสานเรื่องการเมืองลงไปด้วยแล้ว ภาพยนตร์จะสื่อออกมาให้อเมริกาคือฝั่งพระเอก แสดงให้เห็นถึงความเป็นมหาอำนาจอยู่ตลอด ซึ่งด้วยความบันเทิงของภาพยนตร์ก็จะทำให้เราชื่นชอบ ถือเป็นกลยุทธ์ในการสร้างอำนาจของรัฐ อิทธิพลต่อรองทางการเมืองผ่าน Soft Power ที่เรียกว่า สื่อภาพยนตร์ นั่นเอง การศึกษาของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจของโลก การันตีด้วยหลักสูตรคุณภาพ คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกณฑ์การรับเข้าศึกษาที่เข้มงวด แต่แลกมาด้วยดีกรีและเครดิตที่ดีต่อหน้าที่การงาน ส่งผลให้คนทั่วไปนิยมที่จะเดินทางไปเพื่อศึกษาต่อ ด้วยเหตุผลข้างต้น ทำให้ประเทศสหรัฐอเมริกามีอำนาจมากมายมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ประเทศไทยกับ Soft Power

หากย้อนกลับมาดูประเทศไทยแล้ว เราสามารถสร้าง Soft Power ได้หรือไม่ คงเป็นอีกหนึ่งคำถามที่หลายคนตั้งข้อสงสัย แต่ดูเหมือนความเป็นไปได้จะปรากฏให้เห็นเมื่อ Lisa Blackpink ได้นำเรื่องลูกชิ้นยืนกินที่จังหวัดบุรีรัมย์ไปเผยแพร่ ทำให้กระแสนิยมเพิ่มมากขึ้นอย่างล้นหลาม และในการที่ลิซ่าได้ปล่อยเพลงใหม่ ชื่อ Lalisa ที่ใน MV ได้มีการแต่งตัวที่ใส่ความเป็นไทยเข้าไป ทำให้ยอดขายชฎาและชุดไทยเพิ่มขึ้น หรือกรณี Milli ได้ไปแสดงบนเวที Cochela และกินข้าวเหนียวมะม่วง ทำให้ข้าวเหนียวมะม่วงในไทยขายดีขึ้นบนแพลตฟอร์มถึง ๕๐% และต่างประเทศมีการซื้อข้าวเหนียวมะม่วงมากขึ้นจนไม่พอขาย Bam Bam วง Got7 เป็นศิลปินเกาหลีสัญชาติไทย ซึ่งเป็น K-pop คนแรกที่ได้ไปแสดงโชว์ในช่วงพักครึ่งของการแข่งขันบาสเก็ตบอล NBA และกรณีของ Phum Viphurit ศิลปินอิสระของไทยได้รับความสนใจและชื่นชมจากศิลปินต่างประเทศที่อยากมาร่วมงานด้วย ทั้งหมดนี้ฉายแววความเป็นไปได้ของ Soft Power ของไทยได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้ดูเหมือนว่าเป็นสิ่งที่

อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ๑๕ สาขา
(ที่มา: https://www.thebangkokinsight.com/news/business/712743/)

สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งส่งเสริมวัฒนธรรม 5F ที่เป็น Soft Power ของไทยให้กลายเป็นสินค้าส่งออกทางวัฒนธรรมสำคัญของไทย ได้แก่

๑. อาหาร เช่น ต้มยำกุ้ง เมนูที่โด่งดังไปทั่วโลก เชิญชวนชาวต่างชาติให้เดินทางมาลิ้มรสถึงประเทศไทย และมากระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวอีกด้วย

๒. ภาพยนตร์และวิดิทัศน์ เช่น เรื่องบุพเพสันนิวาส ที่ดังไปจนถึง Bill Gates เจ้าของ Microsoft ทำให้เราสามารถเผยแพร่ได้ทั้งประวัติศาสตร์ไทย ประเพณี อาหาร วิถีชีวิตในสมัยก่อนให้ต่างชาติได้รับรู้ไปด้วย

๓. การออกแบบแฟชั่นไทย ผ้าไหมไทยนั้นมีค่าและสามารถทำให้โด่งดังไปทั่วโลกได้ โดยปัจจุบันได้มี แพร-อมตา จิตตะเสนีย์ หรือแพรี่พาย ซึ่งเป็นอินฟลูเอนเซอร์ที่ทำให้คนต่างชาติได้รับรู้ถึงผ้าไหมไทยไปถึงไกลถึงปารีส (งานเปิดตัว Dior)

๔. ศิลปะการป้องกันตัวแบบไทย ในปัจจุบันมวยไทยเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก ดึงดูดชาวต่างชาติเข้ามาสนใจศึกษาศิลปะการป้องกันตัวมากขึ้น (และกระตุ้นเศรษฐกิจเสื้อผ้า เช่น กางเกงขาสั้นหรือกางเกงมวยที่มีการสกรีนคำว่ามวยไทยเอาไว้)

๕. เทศกาลประเพณีไทย เป็นสิ่งที่มีความโดดเด่นมาส่งเสริมและยกระดับไปสู่ระดับชาติและนานาชาติได้ เพื่อส่งเสริมให้เป็นที่รู้จัก สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและประเทศ

ปัจจัยที่ทำให้เกิด Soft Power

ปัจจัยที่จะทำให้เกิด Soft Power ตามแนวคิดของโจเซฟ เนย์ จะมี ๓ องค์ประกอบหลัก คือ

๑. รัฐบาล
๒. ธรรมเนียม
๓. วัฒนธรรม

โดยรัฐบาลจะมีนโยบายและการสนับสนุนเพื่อผลักดันอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของไทยใน ๑๕ สาขา เพื่อเพิ่มคุณภาพของอุตสาหกรรมไทย คือ

๑. งานฝีมือและหัตถกรรม
๒. ดนตรี
๓. ศิลปะการแสดง
๔. ทัศนศิลป์
๕. ภาพยนตร์
๖. การแพร่ภาพและกระจายเสียง
๗. การพิมพ์
๘. ซอฟต์แวร์
๙. โฆษณา
๑๐. การออกแบบ
๑๑. สถาปัตยกรรม
๑๒. แฟชั่น
๑๓. อาหารไทย
๑๔. การแพทย์แผนไทย
๑๕. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เพื่อที่จะเป็นการผลักดันให้เกิดคุณภาพและนำเอาเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในอุตสาหกรรมเหล่านี้ที่จะผลักดันไทยไปสู่ระดับโลก

บทสรุป

จากเนื้อหาข้างต้น ทำให้เราได้รู้จักกับสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อตัวเรามากขึ้น Soft Power ก็เช่นกัน เป็นสิ่งที่รัฐบาลใช้ในการสร้างประโยชน์

ต่อประเทศและในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้ **ดนตรีเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญในการสร้าง Soft Power ให้เกิดขึ้นได้** การรู้จักประยุกต์ใช้ดนตรีอย่างถูกต้อง ไม่เพียงแค่สร้างความผ่อนคลายและความสุขให้แก่ผู้รับฟังเท่านั้น หากแท้จริงแล้วดนตรีกลับมีอำนาจอย่างยิ่งที่จะผลักดันให้ผู้คนเรียนรู้และยอมรับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของผู้คนอีกด้วย

รายการอ้างอิง

เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. (๒๕๖๕). *Soft Power คืออะไรในมุมมองของเศรษฐศาสตร์*. https://www.bangkokbiznews.com/columnist/1000787.

ชัยยะ ฤดีนิยมวุฒิ. (๒๕๖๔). *SOFT POWER คืออะไร? พลังซอฟต์ ที่ไม่ซอฟต์เสมอไป พลังที่กระตุกจิตกระชากใจคนทั่วโลก*. https://www.brandthink.me/content/whatissoftpower.

ซิสต้าคาเฟ่. (๒๕๕๙). *ย้อนสไตล์สู่ 'โกธิค โลลิต้า (Gothic Lolita)' แฟชั่นสุดรุ่งของสาวญี่ปุ่น*. https://sistacafe.com/summaries/12717?fbclid=IwAR1EXpMoEFB2D9DlzBn2npMODiJY1Ho-PkH2kSmz-BgZLrr6YWCOMdSlp9Y.

ณัฐนาม ไวยาหงษ์. (๒๕๖๕). *ดนตรีเร็กเก เคป็อป และร็อกแอนด์โรล Soft Power ที่ทำให้แต่ละประเทศถูกจดจำอย่างชัดเจน*. https://www.vogue.co.th/lifestyle/article/music-soft-power.

นิติราษฎร์ บุญโย. (๒๕๖๕). *Soft Power ของไทย? ความหมาย ความจริงและความฝัน*. https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/999871?fbclid=IwAR13PQ_u-L8g4NcsNdWXcOcQrQ28xf_xNl1XVEVJAiGLYX2QLc64pS90E7c.

นิติราษฎร์ บุญโย. (๒๕๖๕). *Soft Power คืออะไร และ Soft Power ของไทย มีอะไรบ้าง*. https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/1013929?fbclid=IwAR36cb-J014lq8ecM-LiSlCJ9LegVDCOJYowKrs-6t3xySudfHlpKQt8bPk.

ประอรพิศ กาจวัฒนา. (๒๕๖๕). *5 Soft Power แบบไทย ๆ ความหวังในการดัน 'เศรษฐกิจสร้างสรรค์' ให้โดดเด่นในสายตาชาวโลก*. https://www.salika.co/2022/04/16/5-thai-soft-power-way-to-creative-economy/?fbclid=IwAR13PQ_u-L8g4NcsNdWXcOcQrQ28xf_xNl1XVEVJAiGLYX2QLc64pS90E7c.

พิชชากานต์ ช่วงชัย. (๒๕๖๕). *Soft Power, วัฒนธรรม กับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย*. https://www.creativethailand.org/view/article-read?article_id=33445&fbclid=IwAR2LCfGo8loGgdUHGrT4KpNiNaWH6yuk311wlcnz9vQcttdjL8zEUkGl-YM.

ฟีลกู๊ดสตูดิโอ. (๒๕๖๔). *๑๐ สุดยอด Soft Power จากประเทศทั่วทุกมุมโลก | World Wide Wonder EP.2*. https://intrend.trueid.net/south/prachuap-khiri-khan/10-สุดยอด-soft-power-จากประเทศทั่วทุกมุมโลก-world-wide-wonder-ep-2-trueidintrend_253893?_ga=2.100863361.1247273304.1665107141-983359469.1655774453.

ลงทุนแมน. (๒๕๖๒). *Soft Power กำลังทำให้ญี่ปุ่นเปลี่ยนไป*. https://www.longtunman.com/13462?fbclid=IwAR1Di751cOa7tjPHg6bn2oONqlUO_7TH9A2lEdwdfa29fNFcEwEFGBGQwyM.

ลักษณา กชบรรณ. (๒๕๖๔). *Soft Power คืออะไร รู้จักอิทธิพลทางความคิดที่ขับเคลื่อนสังคมได้แบบซอฟต์ ๆ*. https://blog.startdee.com/soft-power-คือ-อะไร.

วิกิพีเดีย. (มปป). *อำนาจอ่อน*. https://th.wikipedia.org/wiki/อำนาจอ่อน.

วีนัส กัญภรรคสร. (๒๕๖๕). *Soft Power ส่องอิทธิพลการเติบโตจากเกาหลีใต้ ที่สร้างความสำเร็จไปทั่วโลก*. https://thegrowthmaster.com/growth-mindset/soft-power-south-korea?fbclid=IwAR2qzaU2fq1s6XHOcMLjHmHMOxPgG6mO_FlEvk33GUf4Y4LzKQjAJD_OKJO.

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) (๒๕๖๔). *นายกรัฐมนตรี พร้อมผลักดันส่งเสริมวัฒนธรรมที่มีศักยภาพ 5F เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์*. https://www.bcg.in.th/potential-culture-5f/?fbclid=IwAR2KyD7RRyei5vRV8QOkDj736ZOoRCgr7H1TpjjjRUs8ucDlxDk4TkbGD2s.

สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน). (มปป). *Soft Power อำนาจแห่งความสร้างสรรค์ เพื่อสรรค์สร้างเศรษฐกิจไทย*. https://www.businesseventsthailand.com/th/press-media/news-press-release/detail/1461-soft-power-the-power-of-creativity-to-build-the-thai-economy.

อินไซต์เศรษฐกิจ. (๒๕๖๕). *Soft Power คืออะไร? ต่างกับ Hard Power ยังไง? ทางรอดส่งออกไทย*. https://www.amarintv.com/spotlight/insight/detail/24136.

The story behind a man with magic fingers - Lang Lang

Story:
Yun Shan Lee [ยุน ชาน ลี]
4th Year Bachelor of Music Student
College of Music, Mahidol University

We all know Lang Lang, is a pianist, a music prodigy. But behind his brilliance, there is a heart-wrenching story: a musical genius that is rare in this century, a persistent father who never gives up, and a tender mother who sacrificed for love. They broke through the world's predicament with a strong will, and eventually made this splendid legend - Lang Lang.

Lang Lang was born in Shenyang in the 1980s. His father, Lang Guoren, worked in the Air Force Art Troupe, and his mother, Zhou Xiulan, worked as an operator in the army office. Lang's father liked to play erhu when he was young, but because of a small mistake in filling out the application form, he was disqualified from entering the Conservatory of Music. Lang Lang may have a little musical talent inherited from his father, but there is no doubt that Lang Lang's achievements are far beyond his father's.

How did Lang Lang become attached to music? What cultural factors sparked his love of music? Beethoven? Brahms? or Bach? The answer is none of these, but Tom and Jerry - a beloved American cartoon. When Lang was two years old, his mother bought a piano for him. Little Lang couldn't put it down and played the piano until late at night. Soon after he had the piano, he saw two cartoons on the small black and white TV at home. The first one was called "Music Kingdom", and that cartoon made Lang proud because he knew that the piano he played was the most important instrument. The other is the cartoon "Tom and Jerry", in which there is an episode called "Cat Concerto", which left an indelible impression on Lang, even more than "Music Kingdom". Every time that episode was played on TV, Lang watched it attentively, and couldn't help himself imitating Tom cat playing the piano in the animation.

Lang's father saw his son's musical talent and made up his mind to train Lang Lang. His father was very strict. After his father got off work, he picked up Lang from school. When he got home, his father opened the piano and accompanied his son in practicing. Lang's mother is a virtuous wife, who not only took care of the daily life of the father and son, but also cooked a good table. In addition to doing homework, Lang was always sitting on the piano bench. Sometimes Lang got bored of practicing because he practiced the piano too much. Sometimes, he wanted to take a rest and play with other kids, but Lang's father always scolded him in a stern tone, and even took off his shoes to beat him, so he had to go back to the piano. Once, Lang was lying in bed with a fever. He hadn't practiced the piano for a few days. His father said to him "If you don't practice now, you won't have the chance to play the piano in the future". As soon as Lang heard that he couldn't play the piano, he was so anxious that he jumped up and started to practice the piano again.

When Lang was four years old, his father sent him to Shenyang Conservatory of Music and Piano, and asked for guidance from the head of the department. Lang's father told the school that he wanted

Lang Lang to take first place in all China piano competitions, and then move towards the goal of becoming the world's best. And Lang won first place in the children's music competition at the age of five. The words "first place" became an indelible tattoo in his mind. In order to get a better education for his piano, his father quit the job he loved and accompanied him to study piano at the Central Conservatory of Music in Beijing, not even allowing his mother to visit him because it might make Lang distracted. "If you don't get first place in the competition, you don't get to see your mother for a whole year", Lang's father said.

Although he was still a childish kid, he was very hardworking. In addition to studying cultural lessons, he insisted on practicing the piano for more than eight hours every day. After a period of time, he has been able to play Tchaikovsky's Piano Concerto No. 1 and Rachmaninoff's Piano Concerto No. 3 proficiently, both of which are quite difficult. In 1993, 11-year-old Lang went to Germany to participate in the 4th Youth International Piano Competition and won the first prize. In 1995, at the age of 13, he performed Chopin's 24 Etudes at the Beijing Concert Hall. In the same year, in the 2nd Tchaikovsky International Youth Music Competition held in Japan, he stood out again and won first place. In September 1996, at a time when he was only 14 years old, Lang was invited to perform at the premiere concert of the China Symphony. A year later, he was admitted to the prestigious Curtis Institute of Music in Philadelphia with honors, under the tutelage of the dean, Gary Graffman. In August 1999, the 17-year-old Lang performed at the Ravinia Music Festival in place of the unwell Andre Watts. He played the Tchaikovsky Concerto with the Chicago Symphony Orchestra, which was a dramatic success. Since then, the young artist has shown his extraordinary talent to the world. In April 2001, Lang made his Carnegie Hall debut with the Baltimore Symphony Orchestra under the conductor Yuri Temirkanov. The tickets were sold out.

Lang Lang practiced while he was young.

Now, Lang Lang is considered by many as one of the most accomplished classical musicians of modern times. Although Lang and his father had several tantrums and quarrels when he was young, they both know that without each other's support along the way, they would not have achieved today's achievements. Lang felt sad every time he heard his father's erhu tune, as if he was looking for something that could never be found. Later, he found out that his father's dream when he was young was to perform in New York's Carnegie Hall. At the age of 21, Lang arranged for his first recital at Carnegie Hall to play an erhu ensemble with his father, expressing his childhood story. The great gratitude can finally make up for the regret of his father for many years, and make the father-son relationship a milestone of reconciliation.

Lang Lang Plays Rachmaninoff with the Philadelphia Orchestra in Concert on WRTI 90.1

๑ คีตกวี กับผลงานที่มากกว่าดนตรี

Schoenberg: ผู้มองหารายได้จากการวาดภาพ

เรื่อง:
กฤตยา เชื่อมวราศาสตร์ (Krittaya Chuamwarasart)
นักข่าวอิสระ

Arnold Schoenberg

(๑๓ กันยายน ๑๘๗๔ - ๑๓ กรกฎาคม ๑๙๕๑)

"ในฐานะจิตรกร ผมเป็นมือสมัครเล่นอย่างไม่ต้องสงสัย และไม่เคยได้ฝึกฝนหรือเรียนรู้ทางทฤษฎีเลย..."

นี่คือสิ่งที่ อาร์โนลด์ เชินแบร์ก พูดถึงงานอดิเรกของตัวเอง

สำหรับใครที่ไม่ได้ติดตามวงการเพลงคลาสสิก ก็คงยากจะรู้ว่าเชินแบร์กมีฝีมือในการวาดภาพอีกด้วย

นักวิจารณ์ส่วนหนึ่งมองว่าภาพเขียนของเชินแบร์กไม่เพียงสะท้อนถึงความยอดเยี่ยมเชิงเทคนิคที่เลือกใช้ แต่ยังหมายรวมถึงการถ่ายทอดจินตนาการและห้วงอารมณ์แบบที่ลัทธิสำแดงพลังอารมณ์ (Expressionism) ถวิลหา หลายเสียงวิจารณ์ว่าภาพเขียนของเขาควรค่าแก่การนำไปจัดแสดง (ซึ่งก็มีนิทรรศการที่จัดแสดงผลงานของเชินแบร์กมาแล้วหลายครั้ง) ไม่ต่างจากงานดนตรีที่เข้าขั้นนวัตกรรม!!

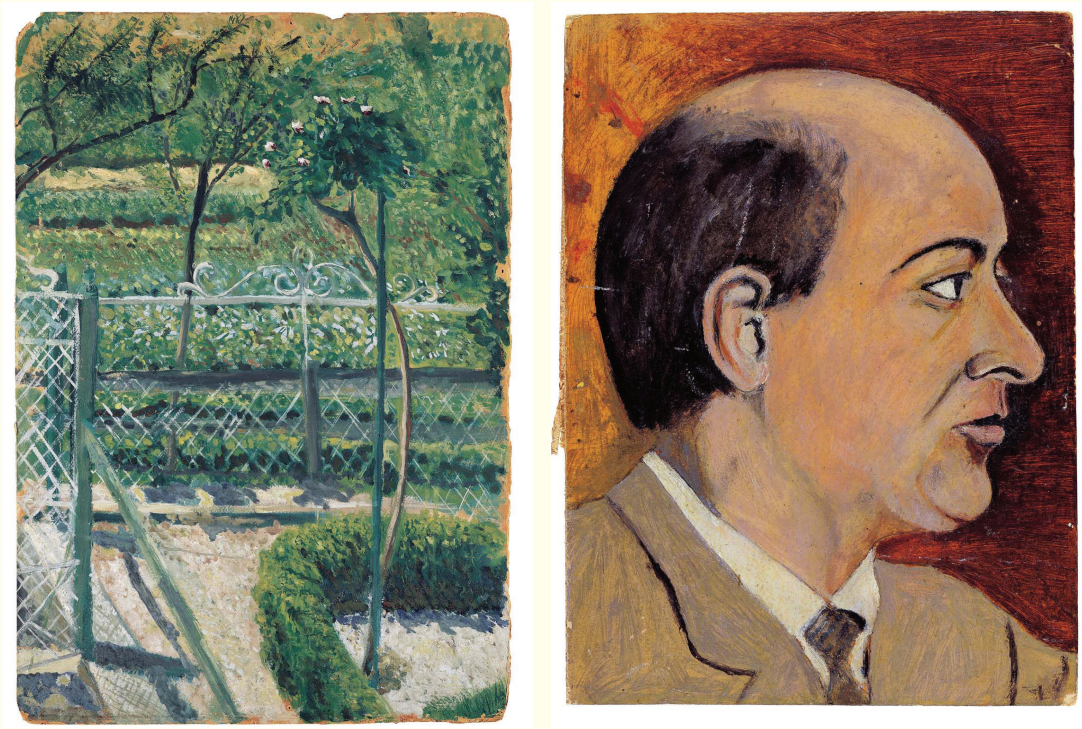
นวัตกรรมทางดนตรีที่เชินแบร์กสร้างขึ้นช่วงปี ค.ศ. ๑๙๐๘-๑๙๑๒ นั้น เป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับมานานแล้ว - ขณะเดียวกันนักประวัติศาสตร์ศิลปะได้ชื่นชมภาพวาดที่เชินแบร์กได้สร้างสรรค์ขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน ทำให้เขาได้รับการยอมรับทั้งในฐานะ **"คีตกวี"** และ **"จิตรกร"**

...

เขาเกิดที่กรุงเวียนนา เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ค.ศ. ๑๘๗๔ ในชุมชนชาวยิวของกรุงเวียนนา

Samuel พ่อและ Pauline แม่ของเขา เป็นเจ้าของร้านรองเท้าเล็กๆ ทั้งคู่ไม่ได้มีความสามารถทางดนตรีแต่อย่างใด เป็นเพียงผู้ที่ชื่นชอบดนตรีเฉกเช่นเดียวกับชาวเวียนนาในสมัยนั้น

แต่ก็มีสมาชิกครอบครัวที่เป็นนักดนตรีเหมือนกันคือ Heinrich Schoenberg พี่ชายและ Hans Nachod ลูกพี่ลูกน้อง ที่ต่างก็เป็น

ภาพส่วนหนึ่งที่เชินแบร์กได้วาดไว้

นักร้องอาชีพทั้งคู่

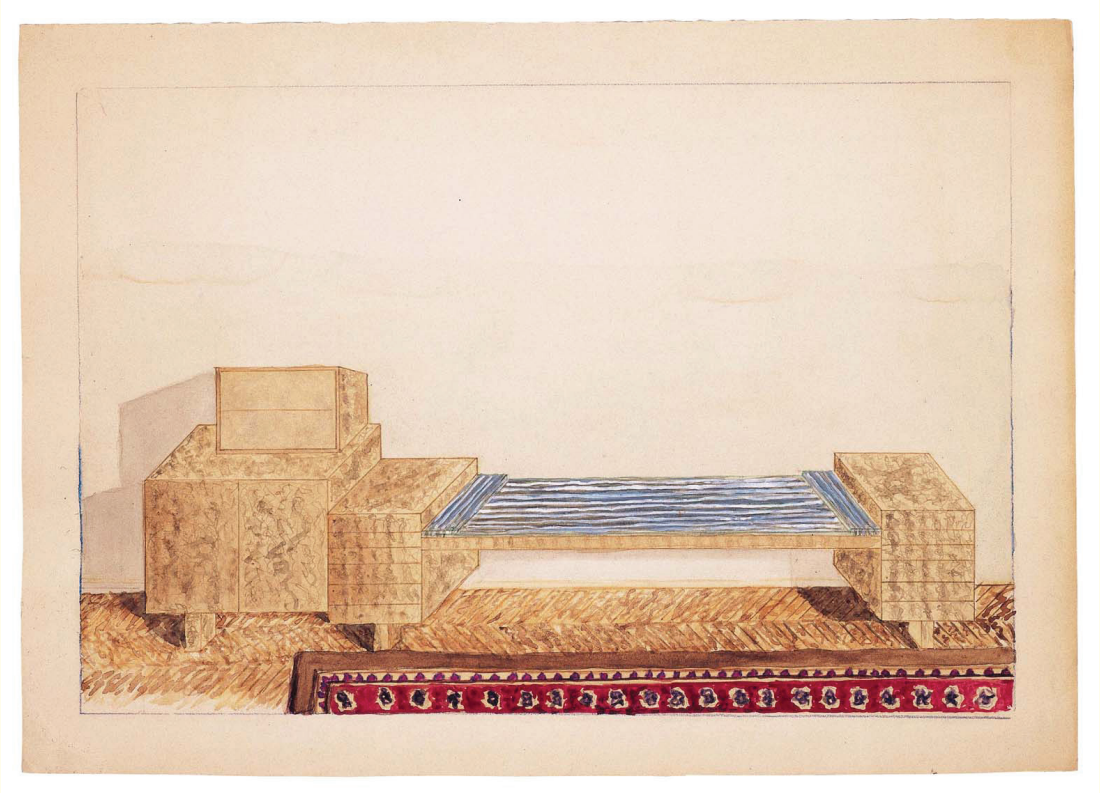
ก่อนที่จะอายุเต็ม ๙ ขวบ เขาเริ่มเรียนไวโอลินและลองแต่งเพลงสำหรับไวโอลินขึ้นมา ๒ ชิ้นไว้เล่นกับครูและญาติๆ หลังจากนั้นก็ได้เพื่อนร่วมชั้นเป็นนักเรียนวิโอลา เป็นผลให้เชินแบร์กลองเขียนเพลงสตริงทริโอสำหรับไวโอลินและวิโอลา กระทั่งได้พบกับ Oskar Adler (1875-1955) นักดนตรีและแพทย์ชาวออสเตรีย ผู้สนับสนุนให้เชินแบร์กเรียนเชลโล เพื่อที่จะจัดตั้งวงสตริงควอเท็ตได้ นั่นทำให้เขาเริ่มแต่งเพลงควอเท็ตขึ้น

ในปี ค.ศ. ๑๘๙๐ พ่อของเขาเสียชีวิตลง ทำให้เชินแบร์กต้องหาเลี้ยงครอบครัว จึงตัดสินใจเข้าทำงานเป็นเสมียนธนาคารอยู่จนถึงปี ค.ศ. ๑๘๙๕ และอยู่ในกลุ่มสมาคมเดียวกับศิลปิน นักเขียน นักดนตรี ระหว่างนั้นเองที่เขาได้รู้จักกับ Alexander von Zemlinsky (1871-1942) คีตกวี วาทยกร และครูดนตรีชาวออสเตรีย ที่ขณะนั้นยังเป็นเพียงคีตกวีหน้าใหม่และเป็นวาทยกรของวงนักดนตรีสมัครเล่นชื่อ Polyhymnia ซึ่งเชินแบร์กก็เล่นเชลโลอยู่ - ทั้งสองกลายเป็นเพื่อนสนิทกัน เซมลินสกีสอนให้เชินแบร์กรู้จักการประสานเสียง (Harmony) การสอดทำนอง (Counterpoint) และการเรียบเรียงเพลง

ผลลัพธ์ที่ออกมาคือผลงานชิ้นแรกของเชินแบร์กอย่าง String Quartet in D Major (1897) มีการนำออกแสดงครั้งแรก ซึ่งมีสไตล์ดนตรีคล้ายกับงานของ Johannes Brahms (1833-1897) คีตกวีและนักเปียโนชาวเยอรมัน โดยได้รับการยอมรับจากผู้ฟังชาวเวียนนาอย่างมาก ทั้งยังมีการนำออกแสดงในคอนเสิร์ตถึง ๒ ซีซัน คือ ค.ศ. ๑๘๙๗-๑๘๙๘ และ ค.ศ. ๑๘๙๘-๑๘๙๙

งานในช่วงต้นของเขามีลักษณะคล้ายงานของวากเนอร์และมาเลอร์ จากนั้นก็ได้เขียนเพลงที่ฉีกกฎต่าง ๆ และมีแบบแผนที่เขาเรียกว่า Twelve-Tone Method ซึ่งมีความสำคัญทางดนตรีอย่างมากช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งเพลง Verklärte Nacht (Transfigured Night) ของเขาก็ได้รับความนิยมจากเหล่าผู้ฟังเช่นกัน - ซึ่งการทำสิ่งใหม่ๆ นี้ย่อมต้องมีผู้ต่อต้านอย่างมาก มองว่าเป็นงานที่ “ประหลาด” “ฟังยาก” และ “ผู้ฟังไม่ชอบ”

เขาเคยเขียนไว้ในปี ค.ศ. ๑๙๔๗

ภาพส่วนหนึ่งที่เชินแบร์กได้วาดไว้

เพียง ๓ ปีก่อนจะเสียชีวิตว่า *"ผมรู้สึกจากความจริงที่ว่า กว่าจะมีผู้เข้าใจงานของผมได้อย่างเต็มที่จริงๆ ก็อาจเป็นราวสิบๆ ปี ... และไม่ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ก็เป็นหน้าที่ของผมที่จะเขียนถึงสิ่งที่ชะตากรรมได้สั่งให้เขียนขึ้น"*

จากนั้นก็ได้เดินทางไปกรุงเบอร์ลินเพื่อรับตำแหน่งเป็นผู้นำวงและการแสดงโอเปร่า แล้วก็เดินทางกลับเวียนนาเพื่อสอนดนตรี โดยเน้นให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ดนตรีขึ้นมาตามแบบของตัวเอง

...

ในส่วนของการวาดภาพ

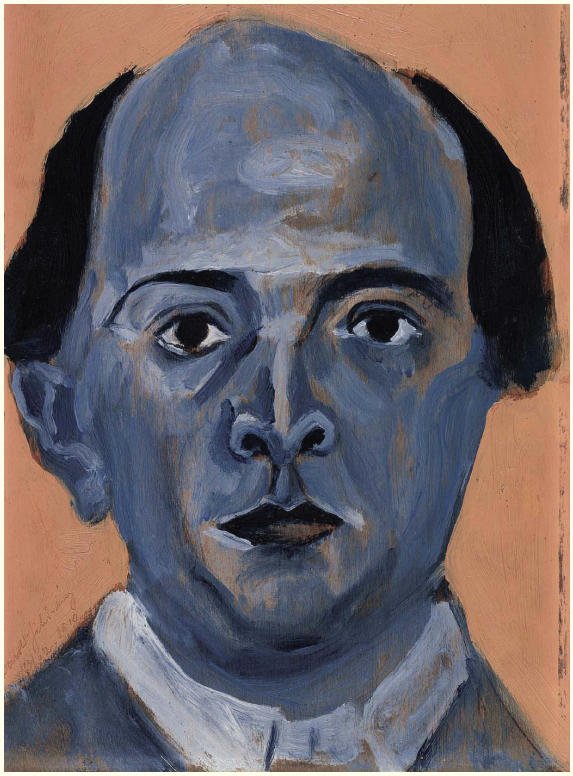
เชินแบร์กเองรู้ตัวว่าเขาไม่ใช่ศิลปินมืออาชีพ แต่นั่นก็ไม่ได้ทำให้เขารู้สึกเคอะเขินที่จะลงมือวาดภาพ และคิดว่าสามารถหาเงินได้จากการวาดภาพ portrait หรือภาพเหมือนบุคคล คนที่มาเป็นแบบให้เขาในช่วงแรก ๆ ส่วนใหญ่จึงเป็นเพื่อนนักดนตรีและคนในครอบครัว เพื่อหวังจะสร้างคอลเลกชันผลงาน อันเป็นการดึงคนเข้ามาเป็นลูกค้านั่นเอง

นักวิจารณ์ส่วนใหญ่ลงความเห็นว่า ภาพวาดของเชินแบร์กมีเอกลักษณ์ ทรงคุณค่า และคู่ควรที่จะแขวนผลงานไว้เคียงข้างกับผลงานของจิตรกรดังอย่าง Gustav Klimt (1862-1918) จิตรกรหัวก้าวหน้าจากออสเตรีย Oskar Kokoschka CBE (1886-1980) จิตรกรและกวี และ Egon Schiele (1890-1918) จิตรกรชาวออสเตรียผู้ได้รับอิทธิพลจากกุสตาฟ คลิมท์

ช่วงปี ค.ศ. ๑๙๐๘-๑๙๑๒ เชินแบร์กได้ผลิตงานเพลงอันโดดเด่น ขณะเดียวกันก็มีนิทรรศการจัดแสดงผลงานภาพวาดของตัวเองถึง ๓ นิทรรศการ และเขาอาจจะคาดหวังกับรายได้ในฐานะจิตรกรด้วย

และเมื่อ Wassily Wassilyevich Kandinsky (1866-1944) จิตรกรแนวนามธรรมชื่อดังชาวรัสเซีย ได้เห็นผลงานของเชินแบร์ก ก็เกลี้ยกล่อมให้เขาจัดนิทรรศการอีกเป็นครั้งที่ ๔ แต่เขาก็ปฏิเสธไป แล้วกลับมาโฟกัสงานดนตรีเพียงอย่างเดียว

ระหว่างที่อยู่ในสหรัฐอเมริกา เชินแบร์กได้รู้จักและสนิทสนม

ภาพ “Blue Self-Portrait” ที่วาดขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๑๐ นักวิจารณ์ส่วนหนึ่งมองว่าการที่เขาวาดตัวเองมีหูข้างเดียว น่าจะได้แรงบันดาลใจจาก Vincent Van Gogh (1853-1890) จิตรกรดัง ผู้ได้รับการยอมรับหลังจากที่หมดลมหายใจ

กับเกิร์ชวิน George Gershwin (1898-1937) คีตกวีและนักเปียโนชาวอเมริกัน ทั้งคู่ไม่เพียงพูดคุยกันเรื่องงานดนตรี แต่ยังแลกเปลี่ยนความรู้และแรงบันดาลใจในงานจิตรกรรมแก่กันและกันด้วย

แม้ว่างานดนตรีและภาพวาดของเชินแบร์กจะดูซับซ้อนและเข้าถึงยาก แต่มันกลับถ่ายทอดบางสิ่งที่เรียบง่ายเหลือเกิน

“ในความเป็นจริง สำหรับผมแล้ว การวาดภาพก็เหมือนกับการทำเพลง มันเป็นการแสดงความรู้สึกนึกคิด สะท้อนอารมณ์และตัวตน รวมถึงสิ่งอื่นๆ ในใจ ที่ไม่สามารถพูดออกมาเป็นคำพูดได้”

อ้างอิง

https://symposium.music.org/index.php/35/item/2111-artistic-parallels-between-arnold-schoenbergs-music-and-painting-1908-1912

https://www.classicfm.com/discover-music/latest/composers-artists-paintings-pictures/arnold-schoenberg-the-red-gaze/

https://www.newyorker.com/culture/culture-desk/wrestling-with-the-twelve-tone-technique-of-schoenberg

https://www.britannica.com/biography/Arnold-Schoenberg

https://www.wqxr.org/story/arnold-schoenberg-paint-numbers/

Yamaha Acoustic Instruments

Bösendorfer
DER KLANG, DER BERÜHRT

YAMAHA
Live with Music

th.yamaha.com YamahaMusicThailand

SCG congratulates Pro May-Ariya Jutanugarn

The winner of LPGA Championships

www.scg.co.th

Cement-Building Materials | Chemicals | Packaging

SCG

Because we believe that your time is precious
We're determined to fulf ill each and
Every One of Your Moments in Life with Happiness

thaibev | www.thaibev.com

MEMBER OF
Dow Jones
Sustainability Indices
In Collaboration with RobecoSAM
Member of DJSI Emerging Markets
Category – Food, Beverage & Tobacco
Industry Group

ThaiBev